

Legjobb és leghíresebb
pipere holgyor : a
La VELOUTINE
Különleges Rizspor
BISMUTTAL VEGYITVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ.
PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

Prof. Nothnagel
ast mondja: Kétőn hat oszt. köszvény, zsába és más hasonló rheumatikus fájdal-
makrai a Gantharia-olajok belsőleg, a
Gantharia-szusz külsőleg. Hatásán feltét-
lenül biztos. Ára mindegyiknek 1-1 forint.
A Coccain-pastillából néhány darab megszün-
tetli a garat- és gégehurut, köhögést és rekedt-
séget. Ára egy doboznak 75 kr. Kapható Haza-
liszky Sándor-terti gyógyszerüzletében, Bpsten.

«Megváltó» gyógyszerára Púj, Erdély Hunyadmegye.
**Ha szereti gyermekét,
használja a kitünőnek elismert
Kárpáti
egészségi gyermek-tápkávé.**
Kapható a legtöbb gyógyszerüzletben s minden na-
gyobb kereskedésben.
1 doboz ára 18 krajczár.
Budapesti forrást: **7290**
EGGER-féle gyógyszerára «Nádorhoz».

A NAGY KRACH!
New-York és London az európai szárazföldet sem
kímélték meg s egy nagy ezüstárgyár indítatva érezte
magát egész készletét — a munkadíj esékölj megterítés
mellett — elajándékozni. En vagyok felhatalmazva ezen
megbíztást eszközölni. Ez tehát minden embernek adom
az alant felsorolt tárgyakat pusztán **6 frt 60 kr.** meg-
terítése mellett és pedig:
6 drb legfin. asztalkést val.ang. pengével,
6 amer. szab. ezüst villát egy drból,
6 evőkanalat,
12 kávékanalat,
1 levszerőkanál
1 tejmerőkanalat,
2 tojástartót,
6 angol Victoriatálcát,
2 pompás asztali-gyertyatartót,
1 teaszűrőt,
1 legfinomabb ezüskorszót,
• **44 drb összesen csak 6 frt 60 kr.**
Az összes fenti 44 tárgy ezelőtt
40 fruba került és most ezen minimális
árért, **6 frt 60 kr.-ért** kaphatók az
amerikai szab. ezüst egy teljesen féhér
fém, mely ezüst színét 35 éven át meg-
tartja, miért is jótállva lesz. Legjobb
bizonyítékul, hogy ezen hirdetés

nem szélhámosság
ezennel nyilvánosan kötelezem magamat mindenkinek azt,
ha az áru nem felel meg, kifogás nélkül a pénzt visszazár-
matatni. Senki se mulassza el a kedvező alkalmat, ezen
romek garnitúrát megszerezni, a mely különösen ajánlatos
**házasági és alkalmi ajándéknak és jobb háztartá-
sok részére.** 7425

Kapható csak HIRSCHBERG A-nál
az egysült amerikai szabad. ezüstáru gyára
főképviseletőségénél,
Bécs, H., Rembrandstrasse 19/7. Telefon 7114.

Széküldés a vidékre utánvétel, vagy az összes
előleges beküldése mellett. — Tisztító-por
hozni 10 kr. Csupán a mellélti védjegy-
gyel valódi. (Egészségi érc.)
Kivonat az ellenször levelekből:
Bécses egyetemenkivételével megkaptam,
melylyel nagyon meg vagyok elégedve és kérem
még egy olyan garnitúrát, 14 drb. amer. szab.
ezüstből után. küldeni.
Bozovic, Kr.-Szőrénym 18/7. 896.
Keresztes S. főszolgabíró.
«Az első küldeményvel nagyon meg vagyok elégedve, kérek még
egy garnitúrát.
Kálcsos.
Majorosy János, kanonok.
«A küldeményt velem, nagyon meg vagyok elégedve, kérek még
egy küldeményt 6 frt 60 krért.
Kotlovsvár. Bányá baró 6 excell.

Való- di amerikai Onhorotváló-készít-
lők „STAR” ára 5 frt.
Borotvakések, zsebkések, va-
lódli solingeni és angol gyártmá-
nyok a legolcsóbb árak mellett.

KELEPFI J.-nél Budapest, Koronaherczeg-utca 17.
7475

**MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER**
legfinább gyógyos
SAVANYU-KÚT 7405

VALÓDI
Ara csomagként 25 krajczár (50 fillér.)
500 gramm
**Kathreiner-féle
Kraupp malátá kávé**
egész szemekben
Kathreiner féle malátakávé gyára
Bécs-München
Saját érdekünkben csakis ezen eredeti
csomagokat kérjük és fogadjuk el.

**Dohányzók!
Czigaretták
papir nélkül!
MOPS**
SUPERIORES
Tollszopóka szívarkák szabadalm. szűrővel.
BAYONETAS
Arjegyzetek díjtalanul küld 7349
EGGIMANN & HEDIGER, BIEL Schweiz,
Vezérigynök Magyarország részére:
Weiss és Langer cég Budapest, VI. Szerecsen-utca 8.

Foulard-selyemkelmék
a legválogatottabb színnyalatokban, méhetlen valasztékban,
ugymint fekete, fehér és szines selymek a jó viselhetőséget való-
fóltással. Magasok számára a legjobb, körrelen megrendelési
forras. Ezer meg ezer előmőrt írat. Minták franko. Svájcba a
levélpórtó kétszeres.
GRIEDER ADOLF ÉS TSA
királyi szállítók
7377 selyemkélme gyárak szövetsége Zürich.

Lunge u. als
Kräuter-Thee, Russ. Knöterich (Polygonum avic.) ist ein vorzüg-
liches Hausmittel bei allen Erkrankungen der Luftröhre. Dieses durch
seine wirksamen Eigenschaften bekannte Kraut gedeiht in einzelnen Di-
strikten Russlands, wo es eine Höhe bis zu 1 Meter erreicht, nicht zu
verwechseln mit dem in Deutschland wachsenden Knöterich, welcher
an Phthisis, Luftröhren (Bronchial) Katarrh, Lungem-
schwächen, Asthma, Keuchhusten, Asthma, Athemnoth,
Brustschmerzen, Husten, Heiserkeit, Bluthusten etc. etc.
leidet, namentlich aber derjenige, welcher den Keim zur Lungem-
schwundsucht in sich verumet, verlinge und bereite sich den Abund
dieses Kräuterthees, welcher sich in Packeten à 1 Gulden bei
Ernst Weidemann, Liebenburg a. Harz, erhältlich ist.
Beschreibung mit ärztlichen Anweisungen und Abbildung gratis.
278

**Köhögés, rekedtség és el-
nyálkásodás ellen
legjobb hatású szer a
RÉTHY-féle pemetefü-czukorka,**
mely ezen bajokat gyorsan megszünteti. Kapható min-
den gyógyszerüzletben. Egy doboz ára 30 kr., 5 doboz-
zal 1 frt 50 kr-ért bérmentve küld 7264
Réthy Béla
gyógyszerész Bécs-Csabán.
Csak akkor valódi, ha minden
doboz fenekén aláírásom látható.

**Czerny-féle
Keleti rózsatej
fiatalos arczbört**
oly meglepően tiszta,
szerez, mely semmi más szer által el nem érhető;
kínáló hatású májolt, szepölő, pórszerek, bőrf-
atka, nem szép arczbörtösség s a bőr minden
tisztálansága ellen, megszűnteti a sárga vagy barna
arczszínt s egyaránt alkalmas minden testrésze.
Ára 1 frt. Balsamszappan hossz 30 kr.
Törvényesen védett, lelkiismeretesen megvizsgált
és valódi minőségben kapható 7416
ANTON J. CZERNY, Bécs.
XVIII. Carl Ludwigstrasse 6. (saját házában).
Széküldés utánvétel. Prospektus ingyen és bér-
mentve. Raktárak a nagyobb gyógyszerüzletben
és illatszertüzetekben.
Vezérképviseletőség és magyarországi forrást Buda-
pesten **TOROK JÓZSEF** gyógyszerüzletében.

Feszté társaság körkép palotájában
Városliget 7368
**Krisztus a keresztfán
és Jeruzsálem**
óriási körkép. Látható.
reggel 9 órától este 4 óráig.
Az esti órákban villanyvilágításnál.
Belépő díj 50 kr.
Gyermekjegy 30 krajczár.

VASÁRNAPI UJSÁG
7. SZÁM. 1898. BUDAPEST, FEBRUÁR 13. 45. ÉVFOLYAM.

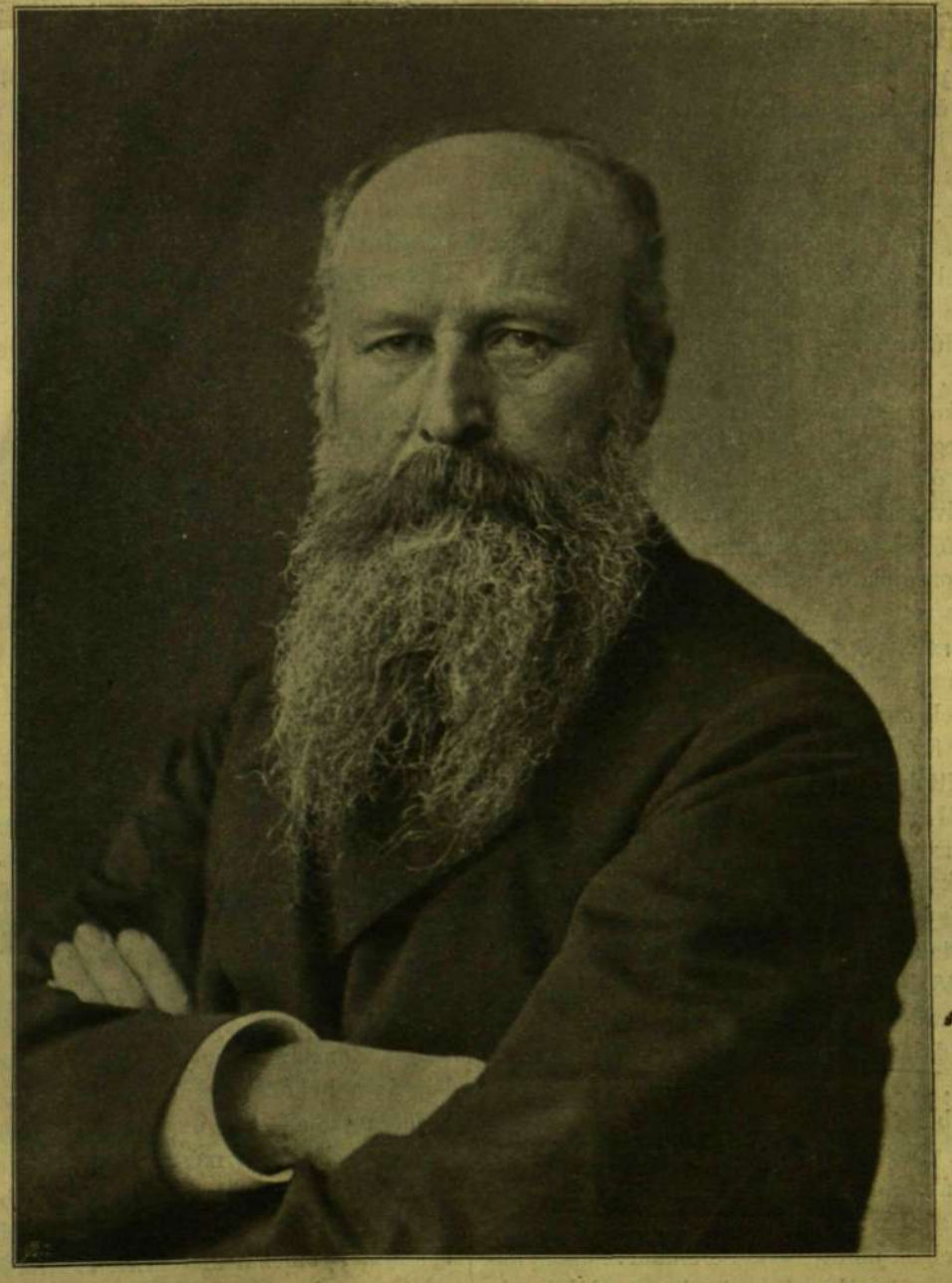
Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt | félévre — 6 • Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG | egész évre 8 frt
félévre — 4 • Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK | egész évre 5.—
félévre — 2.50 Külföldi előfizetésekhöz a postai
meghatározott viteldíj is csatolandó.

VERESCSAGIN.
Az oroszok világhírű festőművésze, Veres-
csagin, termékenységet tekintve is a rend-
kívüli emberek közé tartozik. Alig szünik
meg egy képsorozatának varázshatása, már újra
világútra indul ecsetének újabb alkotásaival. S a
mi fő, minden újabb föllépésével fokozni tudja
egénisége érdekességét. Az ember majdnem
azt vélné, hogy a feltűnést keresi. Azonban eső-
dálatos képességei nyilvánvalóvá teszik, hogy
sokkal több az, a mi alkotásainak annyira álta-
lános érdeket kölcsönöz, mint a közhangulat
szerezés meghódítása. Hogy ezt sem hagyja
számításon kívül, ugyan ki róhatná föl neki?
A kérdés azon fordul meg, hogy igazi tehet-
ség-e, vagy sem; mert igazán nagy tévedés
volna bizalmatlannak lenni ez iránt csak azért,
hogy minden újabb megjelenése bizonyos zaj-
jal történik. Újabb képeinek az a gyűjteménye,
a melyet rövid idő múlva a főváros közönsége
is láthat, ép oly zajjal járta végig Európa nagy
városait, mint az előbbieket. Sőt talán valami
még fokozza is az érdeklődést.

rodban. Tizenhét éves korában már tengerészeti
tiszt volt, azonban hajlamai — szülői tiltakozása
ellenére is — csakhamar a művészi pályára
tereltek. Rövid időt a szent-pétervári festészeti
akadémiában töltve, 1862-ben Párisba ment mű-
vészeti tanulmányait folytatni, s innen legelő-
ször is a Pyrenei-hegyek közé «rándult ki».
Rövid idő múlva már megkezdte nagyobb uta-
zásait. Tifliszben a kaukázusi népek festői tarka-
ságát tanulmányozta s csak 1864-ben tért vissza

Párisba, hogy a híres Gerometól tanuljon. Isme-
retes első párbeszéde a nagyevű művészszel.
«Tanítványa szeretnék lenni, mester.» — «Ki
küldte hozzám?» — «Senki. De művei tetsze-
nek nekem, s azért jöttem.»
1867-ig tanult itt a fiatal művész, a mikor
azután egyszerre beledobta magát a legkalandó-
sabb és legválogatosabb életbe. Kauffman
tábornok vezetése alatt részt vett az oroszok
turkesztani hadjáratában. Bejárta Bokharát,

S érthető is, hogy az orosz-francia barátko-
zásnak még mindig tartó mézes heteiben egész
Európa kíváncsi arra, hogy a mindenképpen igaz-
ságra törekvő orosz művész ugyan mi módon
bánik el a francia gloire-nak újabban ismét any-
nyittemletett és nagy népszerűsége emelkedett
hőseivel, a nagy Napoleonnal. Verescsagin, úgy
látszik, most is hű maradt magához. A világerő
esászár oroszországi szomorú kudarcát kifogy-
hatatlan leleményességgel mutogatja festmé-
nyeinek egész sorozatán. Egy Párisban «Napoléon
I. en Russie» cím alatt megjelent könyve is
mutatja, mily messzemenő kutatásokat végzett,
csak hogy kellő világításba helyezhesse az ese-
ményeket. Valószínű, hogy sokszor használ túl-
ságosan színeket, s egyik ismertetője szerint az a
Napoleon, a kit élénk állít, nemcsak hogy nem
a nagy császár, de még nem is a «petit capo-
ral», hanem egyszerűen — egy prémes bunda.
Verescsagin ez újabb képeiben ismét a háború
borzalmait festi, s ez neki több egyszerű mű-
vészi feladatnál. Maga bevallja, hogy a huma-
nizmus nevében eszelepszik, midőn a háborút a
legmegrázóbb hűséggel ábrázolja. Volt alkalmá
megismerkedni vele; hiteles dolgokat mondhat
felőle. Életrajzának egy pár adata teljesen ele-
gendő, hogy erről meggyőződjünk.
Verescsagin Vazul 1841-ben született Novgo-

W. W. Verescsagin

**La Première Marque du Monde
GUERLAIN**
Parfumeur. — Fabrique à Bécon-les-Bruyères (Seine). — Magasin : 15, Rue de la Paix, PARIS

«Eau de Cologne Nigémoienne»
Délicieux parfum très apprécié
pour la toilette du Corps.

«Crème de Fraises»
Cold-Cream Spécial
Pour tonifier et adoucir la peau.

«Jardin de mon Curé»
Extrait pour le Mouchoir
Remarquable par sa distinction.

«Facon Sapoceti»
au Blanc de Balneo.
Absolument neutre pour la figure et les mains.

Szamarkandot, s mindenütt lázas buzgalommal végezte művészi tanulmányait. Ennek az exotikus világnak minden jelensége érdekelte, s minden, a mit látott, gazdagította képzeletét és gyarapította ismeretét. S ezek mellett derek katona is volt. Szamarkand mellett megvédelmezett egy kőfalra tűzött orosz zászlót s ezért ki is tüntették. Betegen tért vissza Párisba, de fölgöygyulva tüstént útra kelt s ekkor egészen a khinai határokig nyomult. Münchenben dolgozta fel három éven át az azt érdekes anyagot, a mit ázsiai kalandozásai alatt összegyűjtött. Azonban az utazás nehézségei nem fárasztották ki, mert csakhamar ismét úton találjuk Törökországon és Egyiptomon keresztül India felé, a hol a természet után szintén sok érdekes képet festett, s egyebek mellett a walesi herceget is lerajzolta, a mint elefánton Dzseipur városába bevonult.

És most következett be Verescsagin életének egyik legnagyobb fontosságú mozzanata. Kitért az orosz-török háború, s mi természetesebb, mint hogy az érdekes helyzetek és szokatlan látványok után annyira vágyakozó ifjú művész tüstént elhatározta, hogy részt vesz benne. Kissenevbe sietett, a hol az idősb Szkobelew kozák előcsapatához csatlakozva, csakhamar a háború kellő közepébe jutott. Itt táruznak szeméi elé azok a «borzalmak», a melyekről esetével olyan megrendítően tud beszélni; itt érelődik meg benne az a gondolat, hogy a háború szörnyetege ellen küzdenie kell minden erejével.

A művészből egyszerre nagyszabású emberbarát lett, a ki megvallja, hogy diés elv ugyan a «l'art pour l'art» elve, — mert hát lehet-e főbb célja műalkotásnak, mint a művészi hatás? — de azért, a ki művészete színvonalának veszélyeztetése nélkül közvetlenebb, kézzelfoghatóbb eredményeket is tud elérni, nincs miért mellőznie képességeinek ilyen irányú felhasználását sem. Megérjük-e vajon, hogy nem lesz teljesülhetetlen álom a «törvényes embergyilkosság» megszünése? Hát ez bizony ma még kérdésnek is naivul hangzik. De ha mégis megtörténnék a csoda: a világbéke apostolainak pantheonjában az első helyek egyike illethet meg a «Foglyok», «A Sipkaszoros» és a «Legyőzöttek» festőjét. A két utóbbi képet olvasóink mostani számunkban láthatják. Talán fölösleges is magyarázó szavakat mondani hozzájuk. A szerencsétlen előrs elpusztulása a rettenetes bővíharban nagy egyszerűséggel szívtépő tragédiát mond el. Az ember-szeretet vászonra festett vádló kérdése az, hogy miért kell ennek a szegény embernek ott megfagyni? S úgy van föllálitva ez a kérdés, mintha eleve tiltakoznék mindennemű politikai tudományból merített magyarázat ellen. Az örök emberi szív kérdésként itt s ugyanattól óhajt választ. A másik képhez sem kell hosszas magyarázat. A tuskés bozót másfél ezer orosz ifjúnak kopár halotti takarója. Komor égboltozat, sivár mező, s a kettő között gyér tömjénfűst szálldogál a pápa füstölőjéből: az emberi kegyetlenség irtózatát diadalán szomorkodó égi szeretet csöndes jelképe. . . . A társadalmi reformátor, az apostol ezekben az alkotásokban egygyé lesz a költővel. A világbéke ügyét itt művészi eszközök szolgálják. Néha azonban a művész fölé kerekedik az igazgató, s ilyenkor zavaros, sokszor bántó dolgok jönnek létre. Például: koponyából fölépített gúla e keserű gúnyos aláírással:

VERESCAGIN VASZUL.

Legújabb fénykép után.

«A háború apoteozisa, — a múlt, jelen és jövő minden győzójének ajánlva». Vezérezkező irányzatnak nevezi ezt egy elmés műbölcselő s ebből a szempontból egy kalap alá vonja a német szocialdemokrata Uhdeval, a jobbágygazdálkodást ostromozó Rjéppinnel s a francia revanche-eszmét hirdető Neuville-lel és Detail-lal.

Rendkívül mély hatásoknak kell lenni azoknak, a melyek oly bőségesen buzdítják a művészt ugyanegy eszmékörben újabb meg újabb alkotásra. Már pedig Verescsagin csak háborúképet összefestett egy egész képtárra valót. Az említettekön kívül ezúttal még csak kettőre emlékeztetjük olvasóinkat. Az egyik, melynek címe: «Harmadik roham Plevna ellen», azt a híres lakomázási jelenetet ábrázolja, a melyen Konstantin nagyherceg ünnepi meglepetésül, mint hogy a császár születésnapja van, kiadja a rendeletet, hogy Plevnát be kell venni. Tudjuk, hogy huszonezer ember fizette meg életével ezt a meglepetést. «Verescsagin — írja a kép egyik ismertetője — azóta eltávolította e képről a lakoma jeleit, de a császár táborakárával ott maradt, s a míg népek öldökölni fogják egymást, és a koronás fők rendíthetetlen nyugalommal fogják ezt nézni: Verescsagin műve fennen fogja hirdetni az égbekiáltó igazságtalanságot.» Verescsagin egy másik jellemző képe a «Hó-sánc a Balkánon» című, melyet a művész azon alkalommal vázolt, midőn Szkobelewval a Balkánon átkelt, Konstantinápolyt is megközelítve. Ez a kép is a háború borzalmairól beszél, s ennek is főtényezője — a hó.

Igen, a hó! A természetnek ezt a jelenségét Verescsagin hódította meg legnagyobb mértékben a festészetnek. Bámulatosan gazdag színskáláját nyomozta ki ennek az ártatlan fehér parány-nak s némelykor majdnem jelképi

hatással alkalmazza festményein. Világhírét jórésztben ezeknek a «hó képek»-nek köszönheti.

Pedig festéktábláján ezek a színek csak egy részt foglalnak el, s ereje akkor sem kisebb, mikor a kelet káprázatos színpompáját kell megérezkítenie. Ezekből a napfényes, színes képeiből is bemutatunk egy párt. Nemesek a színek nagy mesterét lehet bennük csodálni; kiváló néprajzi érzék és mély lélekismeret kölcsönöznek ezeknek magasabb művészi értéket. A «Győzelmi ünnep Turkesztánban» igazán jellemző kép a Kelet és félvad népeinek életéből. Tatárok és turkománok tűnnek itt föl, vegyesen, a turbán mellett a bozontos bárányszerű süveg, a tevé mellett a dél-czeg ló és nagy fülű öszvér. S a fényes mór stílus épület előtt magas póznákra tűzött megölt gyaurok fejei beszélnek arról, hogy a műveltség még nem tudta egészen eltüntetni a barbárság kegyetlenségeit. A muzulmánok előtt szónokló mollah még mindig harcra lelkesíti az igazhívőket s büszkén mutat a feltűzött fejekre.

Hasonlóan élénk kép az is, a mely az «éneklő dervisek»-et ábrázolja. Most még nyugodtan énekelnek, de arcukon már is mutatkozik az a neki hevült állapot, mely aztán az áhitat buzgóságában tánczra, ugrálásra és gyors forgásra fogja készíteni őket. Pompás életkép a «Kirgiz főúri vadász» is, a mint sólymát szemléli, s a «Turkesztáni politikusok»-at is olyan művész szemé figyelte meg, a ki a Kelet népének lelkébe lát. Mohammedán megnyugvással politizálnak ezek az emberek. Látszik, hogy érdekli őket a dolog, a miről szó van, de csak úgy fatalista módrá. Finom lélekfigyelésnek sikerült alkotása.

Mindezek a képek azonban régebbi termékei a Verescsagin fáradhatatlan esztétikájának. Hogy ismételt szólnunk felőlük, ez azért történik, mert a műcsarnokban nem sokára megnyíló új kiállítás megértésére és élvezésére nézve alkalmasnak látszik a művész egyéniségének főbb sajátosságait megjelölni. Az a képsorozat, a mely az 1812-i oroszországi hadjárat tarka eseményeit tünteti föl, szépen beleilleszhető a Verescsagin művészi egyéniségének határai közé.

Tudjuk, hogy az általános érdekkeltés titkait mennyire ismeri. Íme most is az orosz-francia barátság legmelegebb időszakában a francia történelembe markol s előre fölszágazza a legmagasabb fokra a kíváncsiságot. S ekkor meglep mindenkit művészi tárgyvilágosságával. Semmi sem akadályozza, hogy tárgyát ne művészi hite és meggyőződése szerint fogja föl. A történeti festészetről különben is az a véleménye, hogy annak igen kevés az értéke, ha üres szertartásokat ábrázol. Nos hát Napoleónban, úgy látszik, árnyékát is kerülte ilyesminek; nincs ebben semmi a hagyományos féltésből. Didergő, boszús ember és semmi több, a mint hogy a híres «grande armée» «nagy hadserege» is bizony-bizony szomorú látvány a maga tehetetlenségében. Vége minden nimbusznak! Itt a hőihari az úr, és a beláthatatlan sivatagok éhes farkasai üvöltöttek bele a lángelme hadi terveibe. A mit Verescsagin elmond, az történeti igazság. Arra nézve, hogy művészi igazság is, már eltérőbbek a vélemények.

De nemesek a teljes igazságra törekvés jellemzi a Napoleon képeiben is az orosz-török hadjárat festőjét. Többé-kevésbé elburkoltan

ott lappang ezekben is a háború ellen harezoló emberbarát. S a mint a külföldi ismertetésekéből sejthető, a művészi hatás és a ézelátosság itt is a legkülönbözőbb mértékben vegyülnek egyik-másik alkotásnál.

Egy azonban a legellentétebb nyilatkozatokból is világosan látszik, s ez az, hogy Verescsagin teremtő erejének még mindig teljes birókában van, s hogy legközelebb Budapesten megnyíló kiállításán is egy pár kétségkívül elsőrangú alkotásban lesz módunk gyönyörködni. *Esztogár László.*

PUSZTA FORRÁS.

Pusztá forrás búsul magában,
Örömtelen, őszi határban,
Törmelékes, poros s tűkre,
Avaros a világ körülte.

Mit idején meleg, szép nyárnak
Szomjuhozva annyin hordának:
Egy-két vándor koldust kivéve,
Senki sem jár most a vízére.

Hideg idő van most, kietlen,
Hideg szelek fúnak szünetlen,
Jár az ember szivig átfázva,
Dehogy gondol úde forrásra!

De te, szegény forrás, fel se vedd,
Csak buzogtasd tovább vizedet!
Elműlő majd ez a rossz idő,
S a meleg nyár újból visszajő.

Ragógó lesz ismét majd az ég,
Szomjuhozok ismét majd a nép,
S földjeiről messzi határnak
A vízedhez ismét eljárnak.

És a fáradt ember, a kinek
Szomjuságát akkor enyhíted,
Cseppjeidet százszor megáldja,
Szent költészet édes forrása!

Jakab Ödön.

KÉT TŰZ KÖZÖTT.

Elbeszélés.

Irta Berczik Árpád.

Néhány nap óta válsághírek keringenek a lapokban. Az egyik tárca új gazdát kap, mert az eddigi miniszter ellen nagy a fölindulás a szabadelvű pártban. Lehetetlen tovább tartani. A költségvetési vita alatt alaposan lejárt a magát.

S ha erről a parlament folyosóin s a klubban élénk eszmecsere folytak, hát még a miniszteriumban! Megye-e «ő» és ki jön helyébe? Ezt szeretné tudni apraja, nagyja a tisztviselői karnak.

Szeesödy Alfonz miniszteri tanácsos irodájában is erről folyik az eszmecsere. Ez az iroda nevezetes helyiség. Ott kapni a legjobb szívat, a legjobb szilvóriumot és a legfrissebb sütetű pletykát; minél fogva érthető azon hivatalos buzgalom, melylyel azt a kellemes bureaut a tanácsosok, némely titkárok s egyik-másik olyan fogalmazó vagy segédfogalmazó szokta látogatni, a kit ő méltósága meg szokott hívni egy kis — «tracsersra».

Rendszerint tizenegy-tizenkét óra közt tartatnak ott a konvenciók, melyek alatt fogy a jóféle szilvórium, és folyik a beszéd miniszteriumbeli és nem-miniszteriumbeli ügyekről, a tegnapi premiére-ről, a kilátásban levő kinevezésekről, egyik-másik kollega baklövéséről (kedvenc tárgya!), a legújabb szenzációs válóper-ről, tarkítva szorgalmasan összehordott apró botrány-történetekkel. Tagadhatatlan, hogy ezek az órák az összes részvevőkre nézve a hivatalos órák közt a legévezetesebbek. Ke-

vésbbé élvezetesek természetesen azokra az ügyfelekre, kik e «tracserek» alatt ő méltóság-előszobájában türelmetlenül várakoztak s a fontoskodó szolgától azt a fölvilágosítást nyerték, hogy odabenn értekezlet tartatik. A mely ügyfél finomabb szagló érzékkel rendelkezett, az értekezlet után erős szilvórium-illatot konstatahatott ő méltósága szobájában, ámbar se a miniszterium, se a referens szakmájába nem tartozott a — szesz.

Igazán Csetneki lesz az új gazdánk? — kérdezte egy fogalmazó (ki kamarás lévén, ezen a réven jut a nagyságos és méltóságos gyülekezethe).

Bizonyosan tudom, — felelte egy osztálytanácsos. — Nekem pedig vannak összeköttetésem, azt tudjátok, és én minden személyváltozást huszonnégy órával előbb jósolok meg akárkinél.

Csetneki tehát napirendre került és megforgattatott minden oldalról. Többen személyesen ismerték, mások sok mindenfélét hallottak felőle, de mindennek a veleje az volt, hogy «kellemetlen» ember.

Gögös és tekintet nélküli, — hallatszik a sok kényelmes karszékek egyikéből, melyben egy potrohos úr nyújtózkodik.

Hiszzen ha csak az volna, de van egy bogara, mely sokakra közületek, a kiken a vénülés előjelei észlelhetők, sulyos következményekkel járhat, — szól közbe a jól értesült osztálytanácsos a beavatottság kéjérzetével.

Lázár, ez rád céloz! — nevetett egy miniszteri tanácsos.

Hogy-hogy és miben célozna reám? — hebegte a Lázárnak nevezett egyéniség.

Nem hallottad, a mit a vénülés előjeleiről mondott?

Rajtam semmiféle vénülési jeleket nem venni észre. Nagyon frissnek érzem magamat, kivált a közszolgálat érdekében! — felelt Lázár, de arcának színe e közben rendkívül meghalványult.

Halljátok az ő jelszavát? A közszolgálat érdekében! Lazi a közszolgálatért mindenre képes, még arra is, hogy megfitalodjék! — elméskedett a kamarás-fogalmazó, a társaság ifjabb és vénebb gárdájának nagy derűtsége között.

Mert ennek a társaságnak céltáblája mindig Lázár volt. Kovács Lázár, osztálytanácsos, a régi rendszer egy maradványa, a ki szolgálatát még az alkotmányos idők előtt, a «német világháború» kezdte és ennél fogva az új hivatalnokoktól rendkívül különbözik. Ő még a félnék, óvatoss, pedáns bürokratizmus képviselője, a ki a lajtorja legaljáról nagynehezen és lassan, pártfogás nélkül, csupán keserves munkájával vergődött föl s így sokkal jobban meg tudja becsülni állását, mint ez a mostani nemzedék, mely vagy az országgyűlésből csöppen be azonnal magas hivatalokba, vagy ha alól kezd is — pártfogás, alkalmatlankodás és másnemű előmozdítási eszközök segítségével, olyan gyorsan halad előre, hogy a régi «beamter» szinte beleszedül. Az ő idejében — a hatvanas évek előtt és alatt, mi volt akkor a hivatalnok kilátása? Mivé fejlődött azóta a magyar állam bürokratizmus! Milyen carriére-kelet látni most! . . . Holott régente megvénültek a tisztviselők, mint helytartótanácsi fogalmazók, s a ki kancelláriai titkár minőségében léphetett nyugalomba, az már szép haladással dicsekedhetett. Van is fogalma az új nemzedéknek türelméről! Ha négy-öt évig egy állásban vesztegel, már életföldet megmozdít, hogy léptessék elő. A régiek moccanni sem mertek, húzták az igát csöndesen és hallgattak, mert akkor volt még tekin-

tély, s ha az alkanczellár vagy a helytartótanácsi alelnök összerángolta a homlokát, helyre állt a meglazult fegyelem.

Ezekben a hagyományokban, ebben az iskolában nőtt fel Kovács Lázár, ezeket az ősi nézeteket szemelték ki aztán az újak, hogy közmulatságnál szolgáljanak. Rájíeszteni senkire sem volt könnyebb, mint Lázárra, a ki mindig félt, hogy vagy nyugalomba, vagy legalább «skartba» teszük. Pedig ő a legőregebbi osztálytanácsos, az első megüresedésnél miniszteri tanácsossá, méltóságos úrrá léptetnék elő — persze, ha a part megtartanak s nem tolnának elébe esetleg a parlamentből valami «einsubot». Minden esetre van rá kilátás! Ezt nagyon jól tudják a kollegák s bezzeg csipkedik is szegényt. Oh ezek az «újak» nem tisztelnek senkit . . . legkivált a fogalmazó-kamarás közeiről mindig rajta a nyelvért, de Lázár nem mer védekezni, hisz ő tanácsos méltóságra született. Tűri hát megjegyzéseit s minél csipösebbek, annál inkább iparkodik rajtok nagyokat nevetni, hogy tréfa-számba vétsenek.

Hiába fiatalodol meg, Lazikám, a közszolgálat érdekében; rád csak nyugdíj vár, — gúnyoskodott a fogalmazó.

A nyugdíj? — kacagott Kovács, nem minden erőltetés nélkül.

Az ám, a nyugdíj! — duplázták rá más oldalról többen, a kik észrevették, hogy itt megint egy kis hecc lesz az aggodalmas és félnék osztálytanácsossal, ki minden miniszterválságkor reszketni szokott nyárfalevél módjára.

Sokszor ijesztgettek már, mégsem nyugdíjaztak, — iparkodott ő magát szeliden a támadások ellen megvédelmezni.

Csakhogy, Lazikám, a rúd soha sem is járt még úgy az öregekre, mint mostanában. Csetneki maga is fiatal ember és ki nem állhatja a vén embereket, a közszolgálat rokkantjait. Az ő elve az, hogy álljanak félre s adjanak helyet a fiatal erőknél!

Hm! pedig azt tartják: jó az öreg a háznál, — vetette ellen Kovács, a ki mindenképp iparkodott megszépítségét palástolni.

Hiába — az egész társaság észrevette már, hogy a jámbor öreg ismét ráment a lépre s összebeszélés nélkül is bizonyos megegyezés jött azonnal létre a jelenlevők közt a tréfa folytatására. A föltűtetés csak úgy ér valamit, ha teljes.

Első, a ki a helyzet magaslatára emelkedve, azt fölfogta, átértette és a fogalmazó-kamarásnak segítségére sietett, a beavatottságáról nevezetes osztálytanácsos volt.

Hugó barátunknak (a fogalmazót híjják keresztnevével Hugónak) igazsága van. Csetneki járatos egy néméhhez s minap este theánál oda nyilatkozott, hogy neki csak fiatal erők kelhetnek.

Ezt az állítást minden oldalról megerősítették. Mások is hallottak a leendő miniszter kegyetlen szándékairól.

A szolga belépett és jelentette, hogy a miniszter kereti Szeesödy ő méltóságát, mire aztán az értekezlet fölözött s a tanácsos úr egy nagy csomó aktával a hóna alatt rendkívüli fontoskodással haladt át az előszobán, az ott várakozó ügyfeleknek sajnálatát jelentve ki, hogy ő excellentiájához kell sietnie s így ma már nem fogadhatja. Sziveskedjenek holnap ide fáradni.

Holnap nem lesz megint értekezlet, méltóságos uram? — kérdezte kissé indiskrétn hangon az egyik ügyfél, kire az értekezletről távozó, kipirult és nevetgélő tisztviselő gyanús benyomást tehetett.

— Aligha! aligha! — felelt ő méltósága gyorsan és kisuhrant.

A hivataloszolgá pedig ablakot nyitott és félóra hosszat szellőztette a szobát — az érkezelés után.

A metamorphosis, melyen Kovács a főnnebiek után pár nap mulva keresztül ment, általában föltűnt a miniszterium kebelében és a legmulatságosabb suttogásokra adott alkalmat. A kamarás-fogalmazó majd megpukkadt nevetében és faggatásainak vége-hossza nem volt.

— Ej, ej! Lazikám, hisz te megvedlettél, valóságos ficsúr lettél! Az a kurta dzsekkosz, illik-e korodhoz, állásodhoz? Hát a régi cilindered nem szolgált volna ki még az idén, miért vettél újat, divatosat? A mi meg a nyakendődöt illeti, azt még egy segédfogalmazó is rikitónak találná.

De az öltözkéiben véghez ment változások egyáltalán nem merítik ki azt az átváltozást, melyen Kovács keresztül ment.

Hogy ilyen fiatalos öltözkéihez fiatalos arc is való, fiatalos arczhoz meg fiatalos mozdulatok illenek, arra Kovács mindjárt rájött. S ehhez képest a deres hajusz helyében csakhamar egy czélszerű kenőcs közreműködésével szőkevé vált a tanácsosi ajkak körül, melyek szokatlan pirossága bőséges szőlőzsír-fogyasztásra engedett következtetni. Mikor a bajusz fekete, csak nem lehetett a körszakáll őszbe vegyült? De azt is bemázolni, hosszadalmas eljárás volna. Jöszte borbély, tüntesd el beretvéddel! Az ábrázat bizonyára sokat fog nyerni, ha nem árnyékolod be! Most már csak a fejnek közismertű kopaszágán kellett valamiképp segíteni, de ez sem került nagy munkába. Lázár úgy is régóta kifogásolja a hivatalos helyiségek léghuzamos voltát, melynek több rendbeli fog-, fő- és egyéb fájást köszönhetett. Ha ezekre az «anteaktákra» hivatkozik, senki se fogja megütözéssel tudomásul venni, hogy a légáramlatok gonoszsága ellen egy szőnyeg parókával magát mentesíteni iparkodott.

Ilyen alapos restaurálása régebbi lényének szükségkép nem csupán a hivatalban keltett figyelmet, hanem otthon is, a tanácsosné ő nagyságánál.

Lázár érezte, hogy hitese nevének magyarázatát tartozik.

— Csodálkozol úgy-e, édes, hogy mi lett belőlem? Hja! a válság, — a válság! Új minisztert kapunk, fiatal, erélyes, a kinek az öregek nem kellenek. Fiatal munkaerőket ke-

res... az öregeket meg fenyegeti a nyugdíj... Érted-e, a nyugdíj? Milyen csapás volna ez ránk, a kik tisztán a hivatalom után élünk... hogy össze kellene magunkat húzni... Meg sem élhetnénk rangunkhoz képest másutt, mint a várban... Oda meg te nem szivesen költözködnél föl!

— Nem bizony, — felelt Milka, — Pesten éltem, Pesten is akarok meghalni, Budára nem megyek!

Lázár megölelte feleségét gyöngéden (a mi már régóta nem tartozik a házi szokáshoz).

AZ ÉNEKLŐ DERVEISEK.

VERESCSAGIN FESTMÉNYEIBŐL.

— Nem is megyünk, mert teringettél! messzi vagyok még a nyugdíjtól!

S aztán gyors, ruganyos léptekkel föl-alá járkálva, mellét kifeszítve, fejét hetykén hátravetve, két kezével élénk taglejtéssel folytatta:

— Teszünk róla, hogy a miniszter se találjon öregek! Nézz végig, Milus, lehet egy embert, a ki így jár — így tartja magát, az öregek közé sorozni?

S egy forró esőket nyomva Milus orcájára (a mi szintén a ritkább élvezetek közé tartozott ebben az elagott háztartásban), fűrgő léptekkel sietett ki a szobából, le a lépcsőn, ki a házból, végig az utcán és bár a fűrgőség némiképp

fárasztotta, ugyanolyan hetyke fűrgeséggel haladt el a portás előtt és lépett be az irodába.

(Vége következik.)

A SZÁSZOK BEVÁNDORLÁSÁI.

Az idegen hangzású helységnek magyarsága érdekében létrejött törvényhozási intézkedés, a szász asszony-deputáció eredménytelensége miatt támadt keserűség még egyre foglalkoztatja túl a Királyhágon a szászokat. De az egész mozgalom komolyságát nagyon leszállítja egy elvitathatlan történelmi igazság, mely egyszerűen abból áll, hogy a Lurtz-ok, Teutsch-ok s más hasonló ős hangzású szász nevek viselői, kiket meg szoktunk a túlzó szász nemzetiségi harcok élén látni, száz évvel, ötven évvel ezelőtt még fapapucsban tartották az eke szarvát a Salzkammergut vagy a Fekete-erdők vidékén. Szó sem lehet tehát itt nyolcz százados megszentelt jogokról és kiváltságokról. A török vilongások következtében a hajdani szász nép, melyet még II. Géza telepített le, nagyon megfogyatkozott; az újabb nemzedékek közül kevesen vihetik vissza a múlt század közepéig a hazában való megtelepülést, melynek előmozdítása Mária Terézia politikájának volt következménye. A legismertebb szász történelmi nevek mint a Pemflinger, Hortenecki, Sachs, ily későbbi bevándorlóktól erednek.

A salzburgi protestánsok kiűldözése volt az első esemény 1731-ben, mely a német családok ezreit Erdély felé hajtott, s a kiveszőben levő szász népet újra fölfrissítette, sőt egyenesen megmentette. Elismerik ezt elfogulatlan szász történetírók is, s a salzburgi nagy letelepedések száz éves évfordulóját 1834 augusztus 20-ikán mint jelentős nagy mozzanatot ünnepelték meg a szászok is.

Alig ért véget a salzburgi kivándorlás, már 1734-ben megint negyvennégy költözésre kész evangélikus családapa kapott felszólítást, hogy szedje össze sátorfáját s Erdélybe vándoroljon ki. Julius 9-ikén 47 család indult el hajón Klosterneuburgba, a hol Friedenbergi Kieder János erdélyi szász, s akkortájt követ a császári udvar-

nál, fogadta őket, a ki megmagyarázta a kivándorlóknak, hogy milyen állapotokat, micsoda alkotmányt, stb. fognak találni Erdélyben, s aztán Budáról előre sietett, hogy a nagyszabeni magisztrátusnak bejelentse az érkezők számát és megérkezésük idejét, hogy a szegény emberek «az udvar óhajta» szerint lehető jól helyeztessenek el.

Augusztus 20-ikán érkeztek meg Keresztényszigetre (Grossau) s a császári komiszárius azt a szép bizonyítványt állította ki számukra, hogy soha sem látott jámborabb és ájtatosabb keresztényeket, hét heti utazásuk alatt egyetlen rossz szó sem jött ki szájukon. 21-én vonultak be Szebenbe, ezt a dalt zengedezve: «Ich bin ein armer Exulant» (Szegény kivándorló vagyok) —

TURKESZTÁN POLITIKUSOK.

KIRGIZ FŐURI VADÁSZ.

GYŐZELMI ÜNNEP TURKESZTÁNBAN.

VERESCSAGIN FESTMÉNYEIBŐL.

a mi bizony szerényen hangzott a mai mottóhoz képest, a mely gögös elbizakodottsággal hajta, hogy: „So weit die deutsche Zunge klinget...“

Nagy-Disznódon nyertek elszállásolást addig, míg jövőbeli lakhelyökön, Kis-Toronyon (Nependorf) minden elkészül. A jó nagy-disznódi nyolcz napon át tartották őket hússal és kenyérral, minden család egy köböl gyümölcsöt kapott s el kellett határozniok azután magokat, hogy milyen élethivatást választanak. A nagy-disznódi templomban 74 kérdésre tettek ünneplés-vallástételt hitüket illetőleg s még azon évben Kis-Toronynba költöztek át.

Új hazát és teljes lelkiismereti szabadságot találtak a salzburgiak erdélyi fajrokonai közt, a kik meg tudták ottalmazni hitvallásukat minden üldöztetés ellen, s mint Bécsbe jelentette volt Karaffa — úgy óvták azt, mint a „szemök fényét“. Az új megtelepülők haza írt levelei telve a hálálkodás és elégtelenség szavaival. Így írta a 81 éves Kaiser Pál, mindjárt Erdélybe érkezése után fiának, hogy az utazást szerencsésen kiállották, s buzgó evangélikus előjárásuk és papságuk van. Fischer Máttyás pedig így ír többek közt testvéreire: „Friss erőben és egészségben vagyok meg, darab kenyeremet itt Erdélyben bőven megkereshetem s bárcsak adná Isten, hogy hazámban is úgy állnának a dolgok, mint itt Erdélyben.“

A bevándorlások ezalatt nem szüneteltek. Még azon év szeptemberében a nagyszabeni tanács egy sereg karinthiai bevándorlót fogadott s novemberben már újra intézkedések történtek, hűsz és egynehány karinthiai bevándorló család elhelyezésére, a kik már útban vannak. Együttl gyűjtést indítottak a városnál és a széknel az inséget szenvedő bevándorlók javára, s ebből alig 14 nap alatt már 333 forint és 96 denár folyt be a jegyző kezei közé.

Következő évben még két csoport kívándorló költözött be Felső-Ausztriából Kis-Toronynba és Keresztény-Szigetre; összesen 4—500. És be kell ismerni, szorgalmuk új szellemet öntött a községi életbe.

Hűsz év sem telt bele s már ismét új néprajok özönlöttek el a szép szász földet. Mária Terézia ült a trónon, a ki nem szívesen látta, hogy Felső-Ausztriában mind többen hagyják oda régi hitüket a katolikusok közül, s hogy az elszakadók a többinek példát ne adhassanak, kényszerítette őket, hogy Erdély földjére vándoroljanak ki. 1752-től 1762-ig Felső-Ausztria, Karinthia, Stíria vidékeiről ezerhuszonkét család, mindössze 2759 taggal vándorolt ki. Ezek nem mentek annyira keletre, mint elődeik, Erdély nyugati részén maradtak. Pénzre tették mindenökét a magokkal vitték új hazájukba. Rasch Farkas mindössze egy forintot hozott magával, ám Neff Keresztély 1522 frtot és 16¼ krajzár.

Majdnem egyidőben a felső-ausztriai kívándorlással, a mult század közepétől 1772-ig egy újabb raj vette útját Baden-Durlachból Erdély felé. Ezek nagyrészt Szász-Sebesen telepedtek meg.

Nem csoda, hogy özönlöttek a derék német seregnek az új igéretföldre, Breitgauból, Schwarzwaldból, Straszburg környékéről. Egy szászsebesi atyafi családkönyvében így emlékezik meg róviden ez újabb bevándorlás „alószinú okairól: „Ismét sok német érkezett kívülről, a kik a Rajna nagy vize mellett laktak, mely *elmosa földjeiket*“. Utódaik ma is vagyonos, jólletnek örvendő polgárok, a kik sok sajátos vonást megőriztek a badeniek szokásaiól.

Még közelebb áll hozzánk, mert alig ötven év választ el tőle, a legutóbbi, e század közepén lejártszott nagy német „kultur hadjárat“, melyet 1845-ben a *nemesi* (Nimesch) szász pap, Roth indított meg azon program alapján, hogy a szász föld mezőgazdaságának emelése céljából jóra való német gazdákat honosítsanak meg. Maga Roth személyesen utazott Württembergbe, hogy az ottani amerikai kívándorlást Erdély felé térítse. Bérleti szerződéseket vitt magával s ez úton számosakat sikerült neki a betelepítésre csábítani, úgy, hogy 1846-ban már attól kellett tartaniok, hogy nem helyezhetik el mindannyit s fékezniök kellett a kívándorlásti kedvet. A pesti magyar lapok lármát is ütöttek e miatt s a württembergi kormány is közebe lépett ebben az irányban, hogy a további kívándorlásti engedélyt bizonyos vagyonú álláshoz kötötte. Az élelmes sváb nép különösen a Barcaság térs rónait

Strelisky fényképe után.

Bársony István, a Kisfaludy-társaság most választott tagja.

lepte el, vagy a városok iparizó lakosságába olvadt bele.

Igy telepedtek le a többek közt: a frankfurti könyvnyomdász, Gött, Brassóban, a koburgi erdőmester, Gleim, Segesvárt, a hannoverai aranyműves, Schwabe, Szebenben, Ehrenberg, városi kertész, Saalfeld, a megyesi gazdasági iskola tanára, és a többi, megannyi ismert név ma a „Kockel“ (Küküllő) és a „Zibin“ (Szeben) táján.

A KISFALUDY-TÁRSASÁG KÖZÜLÉSE.

Február 6-ikán tartotta ünneplés évü közülvését a Kisfaludy-társaság az akadémiá dísztermében. Nagy és díszes közönség gyűlt össze. Az emelvény háttérében zöld lombok közt Szigligeti Ede arcképe állt, mert az ülés részben az ő emlékezetének volt szentelve.

A közönség soraiban ott volt *Szilágyi* Dezső, a képviselőház elnöke, *Berzeviczy* Albert, *Szily* Kálmán, az akadémia főtájtára, stb. A tagok számára fentartott emelvényen a tudomány és irodalom számos jelese.

Az elnöki asztalnál ült *Gyulai* Pál, *Szász* Károly, *Beöthy* Zsolt és *Herczeg* Ferencz, a ki a távollevő *Vargha* Gyula titkárt helyettesítette.

Gyulai Pál elnöki megnyitó beszéde ezuttal is újabb irodalmi jelenségeket mérlegelt és tett kritika tárgyává, a szépirodalom szétaprósodását.

Petőfi halála után — mondá *Gyulai* — a lyrai dalok özönébe futt költészetünk, minden ifju költő az ő koszorujára vágyott. Ma más özönben uszunk, a prózában írt ugynevezett vázlat, rajz, genrekép, vagy mint mondani szokás: *tárcaelbeszélések* özönében. Egy napilap sok mindent nélkülözhet, de tárcaelbeszélés nélkül nem lehet el. Mindennap legalább is tíz-husz tárcaelbeszélés lát napvilágot hazánkban s ezek nagy része összegyűjtve külön kötetben is megjelen, ugyannyira, hogy elbeszélő irodalmunk főleg tárcaelbeszélések-ből áll. De mi az a tárcaelbeszélés? Meghatározásánál nem annyira belakatatból, mint külalakjából kell kiindulnunk. A tárcaelbeszélés oly mű, melynek terjedelme meg van szabva, mint a személynek, se nagyobb, se kisebb nem lehet néhány hasábnál, a szerint, a mint a lap kisebb vagy nagyobb alaku. A fődolog, hogy egy számban közölhető legyen s ne legyen folytatása a következőkben.

A kezdő író illyennel kezdő pályáját, hogy behajthasson valamely lap tárcájába, a már neves írók örömmel szerzőnek a szerkesztőkkel ilyenek írására, mert kevesebb fáradsággal több tiszteletdíjat nyernek tőlük, mint nyernének, ha beszélyeket, vagy épen regényt írának. Így szorulnak hátterbe a valódi beszély különböző fajai, épen mint ezalatt harminczégy évvel a dal miatt a lyrai költészet más fajai, különösen az óda és elegia. Az ok más, de az eredmény ugyanaz. Akkor *Petőfi*nek, a dalköltőnek, hatása tette egyoldaluvá lyrai költészetünk, most a hirlapi divat, a szerkesztők önkénye tereli elbeszélő költészetünk a tárcaelbeszélés felé. Lehet, hogy egy pár kiválóbb tehetség sikere is befolyt a tárcaelbeszélés divatjára, de a fő ok mégis a szerkesztőkben keresendő.

Mióta a hirlapirók két egyesületet is alakítottak, a közgyűléseken és lakomákon nem egyszer halljuk a magyar sajtó érdemeinek dicsőítését, s egyik szó-

nok azt is felemlítette, hogy az irodalomban új műfajokat teremtett. Alkalmasint ez alatt a tárcaelbeszéléseket értette. De a vázlat, rajz, genrekép és beszélyke nem új műfaj. Régi műfaj ez, kivált az angol és francia irodalomban, de még nálunk sem új. Hogy csak régiebb írókat említsék: *Kisfaludy* Károly, *Gaal*, *Nagy Ignác* már írtak ilyeket. A műfajt magában nem lehet kárhozatni, sőt méltányolni kell. A baj a tultengésben nyilvánkozik, mely mindent körébe von, nem egy tehetség kifejlését akadályozza s a valódi beszélyt háttérbe szorítja. E műfaj széleskörű és változatos, különféle formát fölvehet, de szükséges, hogy a tárgy a formával összhangzásban legyen.

Műforma ide, műforma oda — mondják sokan — ne korlátozzuk a költőt, mindegy, akárhogy ír, csak ragadja el az olvasóit. De vajjon elragadja-e, s ha igen, mily eszközökkel ragadja el? E kérdés vizsgálata mindig foglalkoztatni fogja az emberi elmét. A költői hatásnak mindig megvan a maga oka, ha nem mindenki előtt világos is. Józanul senkit sem lehet hibáztatni, ha beszély helyett, beszélykét, rajzot, vázlatot ír. Mindenki műveljen oly műfajt, a melyhez kedve és tehetsége van. De midőn nem belső ösztön, hanem külső körülmények ragadják az írókat valamely térerre, az már kórjel.

E kórságnak két gyógyszerere van: egyik, ha a szerkesztők több tisztelettel viseltetnek az irodalom iránt, másik, ha az írókban több az önérzet, vagy ha úgy tetszik, a büszkeség. Mindkét gyógyszer magában is használ, de együtt természetesen még hatásosabb.

A napilapok szerkesztőinek meg kellene gondolniok, hogy a tárcaelbeszélések éroszakolása rontása az irodalomnak. A tárczát meg lehet tölteni egyéb-bel is, mint azt a külföldi lapok példája mutatja. A tudomány, irodalom, művészet és társadalom köréből írt vonzó tárczák inkább érdekelnék a közönséget, mint a török-szakad tárcaelbeszélések. A néhány számba terjedő beszélytől sem kellene annyira visszarriadniok. Napi sajtónk örömmel emlegeti, hogy immár belé olvad az egész irodalom. Még talán nem és is az *Isten*. De ha a beleolvasztás céljuk, még inkább köteleességük az irodalmi szempontok figyelembe vétele. Azonban az írók önérzetének is ébredni kell a szerkesztők és kiadóik önkénye ellen. A kezdő íróknak minden irodalomban sanyaru éveket kell átélniök, míg kivívják magukat. De küzdelmük ne legyen egyoldalú. Ép azért kár majdnem kizáróan napilapokra támaszkodniok; vannak heti- és havi folyóiratok is, a hol hosszabb műveket is közölhetni. Az irodalmi társaságok pályázatai is nyitva állnak előttük. A neves írók már szabadabban mozoghatnak, mér-sékelhetik a szerkesztők és kiadóik követeléseit. Az író beszélje meg tollát, ha azt kívánja, hogy a közönség s az utókor is megbecsülje. Elődeink, azok a nagytehetségű és hatású férfiak, a kik társaságunkat alapították, sanyaru körülmények között nőttek fel, s mégis, mily nyomokat hagytak. Ne feledjük el, a mit *Kölcsey* e század elején mondott író társainak! „Nem vigasztalhatjuk, hevithetjük-e a köztünk hanyatló tudatát, a mit *Apollon* mondott a trójai hőseknek: Nem tudatok-e oly férfiak lenni, hogy a sorsnak ellenére is győzelmet vegyetek? Adja isten, hogy *Kölcsey* lelkesülése sokasé aludjék ki szívünkben! (Andor olvasa feljénzés.)

Beöthy Zsolt olvasta föl ezután gondosan összeállított és szépen megírt titkári jelentését. *Kisfaludy* Károly ajakán, — ugymond — irodalmi életünket szatirizáló levél töredékében ironia gyanánt jelent meg a szó: „Boldog végzés, — előmenékn!“ E szavakat, az ő emléket őrző, ez ő hagyományait ápoló társaságunk ma, első ünneplés közülvésének épen hatvanadik évforduló napján, minden hivalkodás nélkül, de komoly önérzettel elmondhatja. A jelentés, melynek előterjesztése kötelességem, legalább egy tekintetben fölötte örvendetes. A magyar közönségnek nemesak érdeklődését sikerült fentartanunk társaságunk iránt, de fogékonyságának és áldozatkészségének olyan hatalmas megnyilatkozását értük, mely jelentésben minden esetre az első helyet követeli magának. Társaságunk felújulásának évétől, 1868-tól kezdve, miáról a titkári jelentés 63 új alapítványnyal számolhatott be, nem volt még esztendő, mely annyi új alapítót hozott volna körünkbe, számszerint 41-et, mint az idei. Köszönetünknek, melyek mindnyájuk irányában tolmácsolnom kell, örömmük sugározatja a melegét. Ez az öröm a nemzeti szellem közerejének gyarapodásából fakad.

A jelentés végül megemlékezett az új tagok: *Bársony* István és a kalföldi *Schumacher* Sándor érdemeiről a következőleg: „Az életnek és a természetnek, különösen a magyar életnek és a magyar természetnek az az ifju szeretettel való szemlélete és jellemző rajza tünteti ki azt a fiatal író, a kit jelen közülvésünkön választottunk társunkká: *Bársony* Istvánt. — Melegen köszöntöm sorainkban, azzal a biztos reménnyel, hogy ifjukora ideálját, a mely a miénk is, velünk együtt, közösen, híven és lelkesen

fogja szolgálni mindvégig, minél tovább. Ennek a földünkhez, életünkhez és szellemünkhez húzó vonzalomnak kívántuk kifejezni elmerésünket akkor is, mikor újabb regény és dráma irodalmunknak fáradsáhtalan buzgalmú dán ismertetőjét, *Schumacher* Sándort ugyancsak jelen közülvésünkön társaságunk levelező tagjai sorába ígtatjuk.

Rákosi Jenő lépett most az emelvényre, és „Ars poetica“ czímen szatírt olvasott fel. Azt panasolja, hogy a mai kor részvétlen a poézis iránt.

Minden művészet lángja égbe csap,
A költészet kerülne sutba csak?

Épen a költészet, az, a miben egybeolvad a nyelv, a zene és a festőművészet? Hiszen a nyelv büszkesége minden nemzetnek, mert minden egyéb elpusztul.

De melynek nyelvén egy Homér dalolt,
Megmentő népét, nyelvét és a kort!

Szigligeti emlékezetének ünneplése következett. A jeles színműró, a népszínmű megalapítója érdemeit *Vadnai* Károly szép emlékbeszédében foglalta össze, az író jellemzésével együtt. Az emlékbeszédet *Somló* Sándor olvasta föl. *Vadnai* következőkben végi Szigligeti jellemzését.

„Termékenységeinek, leleményeinek főforrása általában az élet volt, melynek jelenségeire mindig ébren figyelt. A bohózathoz is erős vonzalma lévén, éles szemmel kísérte az első magyar bohózatok színpadi hatását. Legerősebben hatott rá *Gál* József „Pelekesi nótárius“-ának második felvonása az eleven népjelenetekkel és magyar dalokkal. Mivel ezek a nézőknek is nagyon tetszettek, a tapasztalásból azt érezte ki, hogy íme a közönség újjal mutat arra, a mit vár. Így ébredt fel benne a népszínmű-megalkotásának eszméje s ennek hatásos megtestesítésében áll az ő fő hód tása, mert ezzel szorította le színpadjainkról a bécsi bohózatot, ezzel hozta divatba a magyar dalt és táncot és ezzel kapatta magyar szóra a főváros német polgárait. Pályafutásában ez az író és hazafi legfőbb dicsősége. Utánzással ilyen jó sikert elérni nem lehet a színpadon. A mire maga áldozta egy szép élet nagy munkásságát, arra buzdította utódait is: a magyar szellem visszatérkezésére. És azt a vezérő eszméjét, alapelvét, teljességgel nem fölőlesges hangoztatni most, midőn idegen divatok költészetünk minden ágában annyi jó tollat csábítanak utánozgatásra. Szigligeti még egy német szón élő főváros idejében kezdte meg írói munkásságát, mégis a németes társadalom erősen magyar fia volt, a ki a nemzeti génuszért hevült. Mily sokban kellett neki, nagy nehézségekkel küzdve, utat törnie, míg utóda ma már mennnyivel könnyebb szerral haladhatnának az önállóság kivívott útjain.

Az éljénzés lecsillapulása után *Beöthy* Zsolt felolvasta *Vargha* Gyula „Országháza“ című költeményét. A költő azokat az érzéseket és gondolatokat írja le benne, melyek megszállják, a mikor az új országháza pompás márványarcokában jár.

A fölolvassások sorát *Herczeg* Ferencz „Vérszerződés“ című novellája zárta be. A szép kis elbeszélést *Kozma* Olvasa föl.

KIGYÓTÁNC AZ „ÉLET TÜZÉNEK BARLANGJA“-BAN.

Paul Géa vázlata.

Artamenes (Zsuzsanita E.). Kalykrates (Carbona).

She (Gaszner B.).

JELENET A „SHE“ CZIMŰ ÚJ BALLETBŐL. — Uher Ödön fényképe.

Legvégül kihirdették, hogy a Lukács Krisztina-féle regénypályázatot „A muzsikusi családja“ című regény nyerte meg. Szerzője *Szabó* Ferencz, nagyszent-miklósi polgári iskolai tanár. A Bulyovszky-díjat nem adják ki; a megdícsért „Tarnóczyné“ című pályamű szerzője: *Vértési* Jenő, *Vértési* Arnold fia.

Délben 1 órakor a társaság tagjai lakomára gyűltek a Royal-szállóban. Itt az első felköszöntőt *Gyulai* Pál elnök mondotta a királyi párra. Aztán átnyújtotta a társaság arany serlegét jobbfelöli szomszédjának, gróf *Apponyi* Albertnek, a ki gróf *Dessewffy* Aurélról, a társaság egykori alapító tagjáról mondott szép emlékbeszédet.

„SHE.“

— A magyar kir. operaház ujdonsága. —

Magyarosan, a hangzása szerint „si“-nek kellene írni azt a szót, mely angolban „she“-nek írva azt jelenti: „ő“. Ezt a szót pedig azért használta angol regényének címe gyanánt *Rider* Haggard, mert világhírré jutott könyvében egy afrikai királynőről szól, a kit alattvalói merő

tiszteletből áttalanak nevével említeni, s ha „ő“ róla beszél valaki, tudják, hogy csak a felségről lehet szó.

Ez a királyné, mondjuk szintén: She, rendkívül szép, de egyszerű leány volt ezalatt pár ezer évvel s a trónra jutását csak annak köszönhetette, hogy elég bátor volt megfúródni egy esodálatos lángtengerben: az „élet tüzeben“, a mi változatlan, el nem múlóvá tette ifjúságát, életérjét, búbajos szépségét. Történt egyszer, hogy *Kalykrates* egyiptomi pap megszóktette kedvesét, *Isis* papnőjét, s hosszas bolyongása után fiascskájukkal *She* királynő útjába kerültek. Ez a *Kalykrates* volt az első férfi, a ki az uralkodóknól szívet lángra lobbantotta. She mindent megkísértett, hogy *Kalykrates* meghódítsa, de az elfordult tőle. A királynő erre iszonyú fájdalommal és szégyenben felindulva, leszurja a bálványozott férfit. A kétségbeesett özvegy megesketti fiát, hogy ő, vagy ivadéka halálos boszút áll a gyilkoson. Elmulik kétezer év. Az egyetlen szerelmét még mindig sirató, még mindig ragyogó szép *She* meglátja, hogy közeledik országához *Kalykrates* utolsó ivadéka és hí képmása, *Leo*, messze Angolországból. De hajótörést szenved s a tenger épen *Kór* tartomány partjára veti ki, a hol a bolyongó *Leo* hamar rákad a királynőre és már-már meghódot az új szerelmre gyűlt *She* igéző bájainak; de az utolsó percben, mikor *She* őt is az „élet tüzeben“ fürdésre akarja birni, hogy együtt örülhessenek egymás örök ifjúságának: *Leóban* fölébred az erkölcsi erő, az őseitől reahagyott büntető akarat, leszakítja *She* eleven övét: *Isis* kigyóját — s erre *She* varázsos életereje megszűnik, a gyilkos asszony holtan rogy *Kalykrates* ivadékának lábához.

Ezt a röviden elmondott történetet az angol író gazdag képzelettel, a déli égaj természeti szépségeinek leírásaival, regényhőseinek érzésvilágát és meglepő kalandjait rendkívül érdekesen festve, beszéli el; nem csoda, hogy egy-egy, színházi légkörben élő fiatal írókat és festőket is fölkellesítette. Az egyik *Beer* József operaházi tisztviselő, a ki elbeszélő író, de „A nappal és éjjel“ című ballet meséjét is ő költötte; a másik a művészetéről külföldön is ismert *Kemény* Jenő, a ki festményeinek szinharmoniaját átvitte már a színpadra is, mióta operánknak scenikai felügyelője s a jelmezek és általában az ügynevezett „kiállítás“ tervezője, rajzolója. De *R. Haggard*nak („ő“ czímmel magyarul is megjelent) regénye megragadta *Mader* Raoul teremtő képzeletét is, s a „*Piros cipő*“ című ballet zeneszerzője örömmel fogadta azt a tervet, hogy a „*She*“ pompás tartalmát szinadarabbá, némajátékká dolgozzák fel s *Mader* a drámai és tánczenét költse hozzá. Így született meg az a darab, melyet az eredeti *R. Haggard*-féle műnek „*She*“

»A SIPKA-SZOROSNÁL MINDEN OSENDÉS.«

czimével a magyar kir. operaház február 5-én mutatott be.

Megvan benne úgyszólván mindaz, a mi a nagy közönséget színházba vonzza: szebbnél szebb látványosság; meséjében értelem és egység, de van erkölcsi tanúság is, s ha épen valaki a szenvedély pusztító hatalmát, a bűn megtorlását keresi a pantomimikai balletben, ez is megvan benne, — s ezért a »She« nagyon sok divatos színpadi tánczkölteménynek föltötte áll; és ott van a bár nem új, de mindig kellemes magán- és csoporttánczok sűrű egymásutánja (a valaha Népszínházunknál működött és most Berlinből külön ezert itt járt Gundlach Lajos balletmester műve) s a folyton zengő, zsongó, vagy fölharsanó zenekar, melyet az emberi hang két ízben is kellemesen vált föl: az első kép egyiptomi templomában a papnők karéneke, s a mostani kikötőváros terén fellépő frakkos, czilinderes néger minstrelek (énekes zenészek) furcsa férfinegyese.

Érdemes volna részletezni az Isis-templom pompáját a vakító fényben megjelenő haragos istennővel, a kikötő mindenféle nemzetiségű népének festői elvonulását és mozgalmas életét, a hajótörött Leo éhségét álmában kielégítő

remek gyümölcszüretet, (tánczó ananász, stb.), a vadregényes sziklákat ábrázoló vándordiszkó, She tündérkertjét, a hol a kedves tánczokat lejő régi görögök, renaissance-kori udvari nép, barokk szalonvilág, stb. felidézésével bizonyítja be She, hogy ezeket az idöket ő mind átélte. Leginkább kimagaslának a zene egyes számai közül a szerelmi igézetnek megnyitótól is fölhasznált dallama, She kigyóbüvölő tánczának, az egyiptomi istenitiszteletnek, a hajótörést sejtető köztáncznak híven kifejező, hol kaczer, hol ünnepi komolyságú, hol andalító, hol viharzó zenéje, a keces és tüzes keringők, stb., a melyekben Mader karnagy mesternek mutatkozik. Feltűnő azonban, hogy a bemutató előadás közönsége, noha nem csupán Mascagni-féle lángelméket szokott ünnepelni, ennyi zenei és még inkább scenikai szépséget nem méltatott eléggé. Pedig a szerzők is, az előadók is, első helyen a czím szerepet megindítóan játszó Gaszner Boriska, olyan magas színvonalú és élvezetes műnek mutatták be az újdonságot, hogy a magyar földolgozású »She«-nek a külföldön is szép sikereket jósolhatunk.

K. I.

EGYVELEG.

* A legnagyobb baromfityénészti intézet tulajdonosa Baker, New-York államban. 400 hektár területű gazdaságban egy milliónál több tyúk futkároz s ebből magába New-York városába évenként 200.000 tyúkot és 20 millió tojást szállít. A gazdaság mintaszerű, téli házakon és költő helyeken kívül gőzgépek vannak a táplálék elkészítésére. Európában Heathfield angol város közelében van a legnagyobb baromfi udvar, honnan egyszer már egyetlen hét alatt 47.120 kilogramm levágott tyúkhúst küldtek szét.

* A postát leggyakrabban használják az amerikai Egyesült-Államok lakói, hol egy fejre 162 postaküldemény jut, míg Svájcban 110, Ausztriában 98, Angliában 79 s a többi országokban még kevesebb. Így 10 amerikai postaküldeménnyel szemben svájci 7, ausztriai 6, angol 5, dán 4, belga 3/4, francia és hollandi 3, a többi pedig csak 1—2 darabbal szerepel.

* A legrégebb város a földgömbön, melyet eddig ismerünk, Babylonia éjszaki részén feküdt a mai Nuffer helyén s régi neve Nippur volt. Hayne amerikai tudós ásatta ki újában a pennsylvanai egyetem megbízásából 10 méter magas domb alól. A város körülbelől 7000 évvel Krisztus születése előtt pusztult el.

VERESCAGIN, FESTMÉNYEIBŐL: »A LEGYŐZÖTTÉK.« (Telics erdő átadása után.)

GRÓF APPONYI ALBERT GRÓF DESSEWFFY AURÉLRÓL.

A Kisfaludy-társaságnak közelebb tartott ünnepek közlése alkalmával gróf Apponyi Albert egy rég elhunyt jeles magyar publicista, szónok és államférfi, gróf Dessewffy Aurél emlékezetét elevenítette föl, a ki a Kisfaludy-társaságnak egyik alapító tagja volt. Gróf Apponyi szókott ékesszólásával elmondott tartalmas beszédben méltatta ez egykori jelesünket, kinek ez alkalomból arczképét is közöljük lapunkban, s életrajzából is följegyezzük a következő vázlatos adatokat.

Gróf Dessewffy Aurél 1808-ban született a zemplénmegyei Nagy-Mihályon. Nagy műveltségű atya, gr. Dessewffy József, és anyja, gr. Sztáray Eleonora a legmondosabb nevelésben részesítették; már tíz éves korában görögül olvasta Homeros Iliaszát és sok helyét könyv nélkül is tudta, s már mint serdülő ifju szeretett a közügyekben buzgón részvevő köztiszteletű atya kisérétében a megyegyűlésekre járni. Kazinczy Ferencz, atyjának jó barátja és házában gyakori vendége nagy befolyással volt a minden szép és jó iránt fogékony ifju izlésének, tollának és nyelvének nemesítésére. Gróf Dessewffy Aurél iskoláit Kassán elvégezvén, a politikai ismereteket az életből és gyakorlatból tanulta meg: 1828-ban udvari kancelláriai fogalmazó lett Bécsben, hol a legelőkelőbb társaságokban forgott, és a mellett folyvást nagy szorgalommal képezte magát; 1832-ben Budán a helytartótanácsnál nyert titkári állást. De már az 1830-iki rövid országgyűlésen is jelen volt, mint Revicezky kancellár segéde s az országgyűlésről naplót irt a király számára. A főrendiházban 1833-ban foglalta el helyét, a hol első felszólalásával magára vonta a figyelmet.

E mellett részt vett az Akadémia tanácskozásain s az 1838. nagy vízáradás után büntetlenül működött a nyomor enyhítésén. A büntetőtörvénykönyv kidolgozására alakult bizottságnak is tagja lett, s ekkor nagy tanulmányutat tett Angol-, Francia- és Németországban. Midőn visszatért a külföldről, Kossuth »Pesti Hirlapja« már megindult, s gróf Dessewffy Aurél a »Világ«-ban, a konzervatívek közlönyében szállt síkra a »Pesti Hirlap« ellen. Széchenyi eszméért ő is lelkesült, de az átalakulást csak a törvényes formák szemmel tartásával hitte czélra-vezetőnek. Az 1832—36-iki és 1839—40-iki országgyűlésen mint a konzervatív tábor vezértárgya működött, s bár a haladás volt az ő zászlajára is írva, de egyszersmind a kormány ingadozó s ingerültségre gerjesztő politikáját is őszintén bírálta. Nagyobb tanulmányal, tisztultabb gondolkozással egy magyar publicista sem vett tollat kezébe az idétt és senki sem volt, a ki magasabb szempontból bírálta volna az ellenzék és kormánypárt küzdelmeit, mint ő. Izgatott munkássága gyöngye idegzetét korán megrontotta s alig 34 éves korában, 1842 febr. 9-én meghalt.

Gróf Apponyi Albert gr. Dessewffy Aurélról mondott magas szárnyalású, szónoki szépségekben gazdag, az ő megszokott kiténő hangszavával előadott s a jelenvoltagek elragadó emlékbeszédének főbb részei így szólanak:

Dessewffy Aurél gróf 1842 február 9-ikén hunyta be szemeit, alig tíz évre terjedő politikai működés után. Azok az eszmék, a melyeket hirdetett, népszerűek nem voltak; tényleges sikert el nem ért. És mégis azt látjuk, hogy a történelemnek egyik legkérelmezhetőbb elve, a »victis« elve, vele szemben nem érvényesült; mert koporsója fölött fegyverszünetet kötöttek a pártok és az egész nemzetnek gyásza követte őt sirba; emléket megörökítették nem egyedül az ő politikai barátai, de megörökítették legjelesebb ellenfelei: egy Pulszky Ferencz, egy Csengery Antal; sőt az a nagy férfiú, a kivel ő a legkíméletlenebb harcra vitta, Kossuth Lajos, halála után e szavakat írta a »Pesti Hirlap«-ban: »Mennyi ész, akarat, tettvágy, mily lángoló érzelem, mennyi remények s mi fényes jövőndő voltak e névhez csatolva!« És a politikailag szintén az ellentétben álló nagy költő Vörösmarty Mihály e szép distichomban emelt neki emléket:

Nem vesztétek-e nagyot? kérdjük most agva magunkban
S a szent nemzetiség anygala sugja: igen.

Mi lehet, t. társaság, annak magyarázata, hogy a kit politikai pályája, a kit pártállása, a kit irányzatai minden tekintetben a legyőzöttek közé soroztak, hogy az nemcsak kortársai általános bámulatának és szeretetének tárgya legyen, hanem hogy az ő emléke, mint egy rokonszenves, mint egy dicső emlék ragyog a mai korban is?

Ennek magyarázatát kétségen kívül nagyrészt az ő egyéniségének varázsában kell keresnünk. Kortársai, a kik vele érintkeztek, e varázsának hatása alól nem tudták magokat kivonni; és ennek hatalmát érezzük mindannyian most is, midőn csak holt betűkben szól hozzánk az ő szelleme. Ez a varázs állott először az ő sokoldalúságában. A sokoldalúság, t. társaság, nagyon különböző természetű. Gyöngébb, hétköznapi egyéniségnél a sokoldalúság az ellaposodásnak, a fölületességnek, az erők szétzülésének forrása; erőteljes egyéniségnél azonban a sokoldalúság nem érvényesül, mint az emberben rejő összes erőknek érvényesülése, mint annak a latin mondásnak a megtestesülése: »Homo sum et humani nihil a me alienum puto«. Ezt kétféleképp lehet lefordítani: »Ember vagyok és senkit, a ki emberi alakban előttem megjelenik, tőlem idegennek nem tartok«. És lehet lefordítani így is: »Ember vagyok és semmiféle emberi tulajdonság, semmiféle emberi erő tőlem nem idegen«. És Dessewffy Aurél a »Homo sum et humani nihil a me alienum puto« mind a két értelmének megfelelt.

Hogy a mi emberi volt, az az ő szívéhez közel állott, azt keblének talán legjobb barátaitól sem sejtett, titkos sebeit föltárva, végredeleletben így írja meg: »Kora végemet csupán azért sajnálom, mert megfoszt a lehetőségtől, hogy

hazám, szüleim és jóakaróim várakozásának megfelelhessenek.

Ezentúl könnyű szerrel válok meg az élettől, mely talán önhibám által, kevés és gyér öröm mellett süri és mély keserűségeket nyújtott. Barátim jóakarátát köszönöm, ellenségeimnek megbocsátok, bocsánatot kérek azoktól, a kiket megbántottam. Emlékezetemet szüleim és barátim kegyességébe ajánlom. Ne legyenek igazságtalanok hamvaimek iránt; szívem melegen buzgótt érettük, az emberiségért és a hazáért».

Hogy sokoldalú volt és hogy semmi emberi tőle idegen nem volt abban a második értelemben is, azt az ő egész életének folyamata tanúsítja. Hisz ez a férfiú a magyar tudós társaság tanácskozásában vezérszerepet játszott, a politika mindkét mezéjén: úgy az országgyűlési vitákban, mint a sajtónak terén az első sorokban fardhatatlanul küzdött, a mellett nem volt a nemzet társadalmi életének az a mozzanata, a mely kikerülte volna figyelmét. De nem csupán a sokoldalúságnak varázsával bírt, hanem bírt a valóban jó, nemes, embertársai iránt rokonszenves szívnek varázsával, s ez nyilvánul még legkíméletlenebb polémiáiban is. Semmi önöség ebben a férfiban nem volt; nemcsak a szívnek az önösséget nem ismerte, de nem ismerte az észnek önösséget sem. — Az egyéniségnek a varázsán kívül van még egy körülmény, a mely biztosította Dessewffy Aurélnak kortársai szeretetét és biztosítja emlékének is, ma már úgy lehet mondani, népszerűségét és ez az volt, hogy az ő szellemi világa és az ő törekvései tulajdonképen nem is állottak olyan nagyon távol a nemzet akkori többsége vezetőinek a törekvéseitől; a különbözettek, az eltérések sokkal inkább a módszerre, mint a lényegre

Egybl rajza után készült könyvomat az országos képtárban

GRÓF DESSEWFFY AURÉL.

vonatkoznak. Semmi haladási eszméje annak a kornak nem volt, a melyet Dessewffy Aurél lelke magába fel ne vett volna. A vallási kérdéseknek felfogásaiban is álláspontja a tiszta lelkiismereti szabadság álláspontja volt; a társadalmi átalakulásnak, a föld felszabadításának kérdésében Dessewffy Aurél előtt sem lebegett más czél, mint azok előtt, kiknek megadta a gondviselés, hogy a felszabadítást tényleg keresztülvigyék. Kimutathatnám, hogy a szavazati jognak kiterjesztését is átérzte, mint feltétlen társadalmi és politikai szükségét; de egy feltételt tette függővé: a választási tisztaság elvének komoly garanciákkal körülbástyázását.

Dessewffy Aurél először határozott ellensége volt minden törvénytelen lépésnek és azért, valahányszor a megváltó akarat a választási jogosultság kiterjesztése tekintetében, akár a büntetőjogi eljárásnak a modern elvekhez alkalmazása terén oly lépést tettek, a melyet érdemileg helyeselt, de a törvényes formák mellőzésével tették, úgy találta, hogy az alkotmány garanciáinak ez az áttörése több veszedelmet hoz az országra, mint a mennyi hasznót ez az így elért vívmány teremt.

«Nem tudjátok, — így szól épen a választási jog illetéktelen kiterjesztésének alkalmából Pestmegyében, — nem tudjátok, hogy a mi törvényhozásunk a nemzet és a korona közreműködésére van alapítva és hogy veszedelmes előmenyt állapít meg az, a ki e törvényhozási tényezőknél egyiket mellőzni akarja? Mert mit szólnátok, hogy ha egyszer megfordítva állana elő a sor és hogy ha a korona tenné azt, a mit most ti tenni akartok, hogy t. i. a maga jószántából, a maga egyoldalú akaratóból, a nemzet közreműködésének mellőzésével akarna törvényeket alkotni?»

Dessewffy Józsefnek, Kazinczy Ferencz barátjának fia volt és így már gyermekkorában körülvevették őt azok a benyomások, melyek a magyar nemzeti ügy, a magyar nemzeti fejlődés, a magyar nyelv és irodalom iránti lelkesedést támaszthatnak benne. És, t. társaság, az ő különben rideg, kimért, minden külső díszet majdnem szándékosan kerülő stíljé akkor tud ragyogóvá válni, akkor emelkedik valóságos a költői lendület magaslatára, mikor a magyar nemzetiség, a magyar nyelv ügyéről szól.

T. társaság! Ime látjuk, hogy korának mozgató erőivel Dessewffy Aurél tulajdonképpen ellentétben nem állt és innen van az, hogy a 48-at közvetlenül megelőző nagy korszakhoz tartozik ő nemcsak azon véletlen folytán, hogy abban a korszakban született, de mert ennek a korszaknak szellemi részese volt, mert a korszak harcaiban, törekvéseiben, a korszakba eső nemzeti fejlődésnek előrevitelében tényező volt, nem kerékkötő, nem akadály, hanem egyik tényező, úgy, hogy annak a kornak nimbuszából teljes igazság szerint az ő fejére is egy fényes sugár rásik, annak a kornak a nimbuszából, t. társaság, a mely korra megindulás nélkül visszagondolni, a mely kornak emlékével megindulás nélkül foglalkozni lehetetlen.

Előttém, midőn e korra visszatekintek, mindinkább világossá válik Madách történelmi filozófiájának egyszerű igazsága. Szomorúan látom igazolva e történelmi filozófiát, hogy ha azokat a büszke elméket, hogy ha az akkori kor nagyjainak látnoki sejtelmét, azoknak a vívmányoknak, a melyekért küzdöttek, hatásáról és jövőjéről összehasonlítom azzal, a mivé ezek a vívmányok a mai gyakorlatban, a mai nemzedéknek életében törpültek.

Bocsánatot kérek, t. társaság, hogy kénytelen vagyok egy ilyen disszonanciával, vagy mondjuk, egy ilyen szomorú accordral befejezni beszédemet. Lehetetlen, hogy a vonatkozásokat a közt a hősi kor közt és a törpe jelen közt ne lássuk, lehetetlen, hogy azokról hallgassunk, ha őszintén és annak a komolyságnak megfelelően akarunk szólni, a mely komolyságnak a megtartására engem a társaság iránt érzett tisztelem is indít.

S ha a jövőbe akarunk tekinteni, itt is Madách vezetésének engedem át magamat.

Midőn Madách végig vezetett bennünket az emberiségnek a történetén addig a pontig, a mely pontig az a multhoz tartozott, és midőn előre vet egy pillantást, mely az illuzió és a desilluzió váltakozó jelenetén keresztül két-

ségbejött véghez vezet, a költő egyszerre lerázza magáról a pesszimizistikus hangulatot és egy utolsó szóban az emberiséget mégis bizalomra inti. Mondottam ember — így szól az Úr — «küzdj és bízva bízzál». Költeményének logikájából ez a bizalom nem következik, megindokolni nem tudja, de mint erkölcsi lényének és hazafiságának egy kategorikus imperativusa áll elő.

A bizalmat a jövőben, t. társaság, megindokolni én sem tudom: de kifejezem, mint erkölcsi lényünknek, mint hazafiai érzelmünknek kategorikus imperativusát. (Hosszantartó zajos éljenzés és tetszés.)

SARDOU «MARCELL»-JE.

Először előadott a Nemzeti Színházban február 4-én.

Echegaray nagy sikert aratott «Rágalom»-darabja után megint egy «Rágalom»-darab. Sardou «Marcell»-je, a melyet néhány évvel ez előtt adtak Párisban. Mind a két darabban egy fiatal leányról van szó, a kit hirbe kevernek s mind a kettőben győzelemre jut az ártatlanság. Vérmérsékre egymástól homlokegyenest elütő két nemes lélek sorsát állítja elénk a színpad két vezérszemle: Echegaray és Sardou, egymásnak korra nézve is társai. Amaz most tölti be hatvanötödik évét, Sardou másfél évvel idősebb. Echegaray — a kit «Galeottó»-jának Madridban 1881-ben történt előadása óta mint előkelő szellemet ismer az egész művelt világ s a ki akkoriban már drámai egész sorozatával hazájának első rangú írója volt — csak néhány éve jutott el hozzánk; a Sardou nevével a Nemzeti Színháznak egy virágzó időszaka kapcsolatos.

A hetvenes évek közepétől számított tíz éven át ő volt Dumas-val együtt a vonzerő. Minden egyes új alkotásuk eseményzámba ment. Szellem színpadkázott a szavukból s a csevegés mesterei voltak. Dumas finom agyát egy-egy társadalmi kérdés kötötte le s annak hátterével alkotta meg rendkívül egyszerű eszközökkel, ügyszólva hatásra számítás nélkül, darabjait. Sardou a színpad ismeretének mestere volt. Számítással épített és oly ügyesen tudta fokozni az idegek húrjainak feszítését, hogy a néző nem vette észre az ő intéző kezét, hanem a helyzetek természetes folyományaként tekintette a dolgot. A két mesteren egyaránt csüggött a színész és a közönség. Amaz, mert csillogni tudott általa; ez mert önmagát látta szellemük alkotásaiban. Az a kor kissé kényesebb volt a szó megválogatásában. Ők keresetség nélkül, izléssel tudták kifejezni sikamlós mondandójukat is, és nevük a szellemi előkelőséget jelentette a színpadokon. Ép úgy a miénken is.

Én meglehetősen össze-vissza jártam a külföldi színházakat s akkoriban úgy találtam — lehet, elfogultság volt — hogy a mi színházunk, a bécsi «Burg»-ét leszámítva, bármelyikkel versenyezhet a francia szellem tolmácsolása tekintetében; és pedig nemcsak egyes kitünőségek, hanem az összjáték szempontjából is. Hangsúlyozom az összjátékot, mert egy színházunk, mint testületnek értékét az ő szellemi légkörének egyöntetűsége állapítja meg. A genialitás és a tehetség a Gondviselés adománya, az általuk teremtett színpadi légkörhöz illeszkedni tudás a színházi testületnek érdeme. Ott van egészséges szellem, a hol senki se kicsinyli feladatát, — még ha az, az ő jogosult ambíciójára nézve csekély is; — ott, a hol a jelentéktelen szerepet is jelentékeny névvel a kötelesség érzete. A színpad szellemi légkörének egyöntetűsége nélkül hiába egy-egy csillogó művész. Igazi művészi élvezet csakis zavartalan összhangból eredhet.

Ilyen élvezetet nyújtó előadásokra emlékez-

tet engem a Nemzeti Színházunk az az időszak, a melynek ügyszólva kizárólag a francziák adták a jeleket, köztük első sorban Sardou. Alkotásai: Dóra, Odette és Fedóra lázba ejtették a közönséget. Azok mint-előadások voltak. Nem egyes kiválók győzelmei, hanem az egészé. Ma mintha csak a hivatás szeretének akkori hevét ellanyhitotta volna az elernyedt idegek kora, — ma az egyesek tündöklésének időszaka járja.

No de az élet hullámzásából áll. Ma le, holnap föl és viszont. A hol annyi tehetség van: előbb-utóbb bizon megijó az üdvös fordulat; de nem fölösleges rámutatni arra, hogy valami helyre-ütni való van. Azt gondolom, maga Sardou mester is így gondolkozik az ő «Marcell»-jével; a mely nagyon nehezen kezdődik, ügyszólva minden felvonásban újra kezdődik és a figyelem lekötése nélkül ér véget. Nem lehet melankolikus érzés nélkül gondolni különösen a legutóbbi hiányra. Hát annak a mesteri kéznek ereje is lanyhulna már, a mely annyi bizossággal tudta szólni az emberek érdeklődését fölkelő fonat, vagy hogy csak egy muló ros hangulat szüleménye a «Marcell», a ki részvétre érdemes helyzete mellett se tudja maga iránt érdeklődésre hangolni az embert.

Marcell fölolvasonó egy aranylelkű öreg bárónénál, a kinek két fia van. A helyzet világos és nem új. Az egyik minden esetre beleszeret a leányba annyival inkább, mivel a főúri házaknál alkalmazott hölgyek a színdarabokban következésesen szebbek mint a családi környezet, ha csak azért is, hogy a rangkülönbséggel való ismert szerelmi harez megvívására annál biztosabb legyen az alkalom. A fiúk egyike rendezen érzélgős, a másik születésére előítélet. Amaz a szerelmet képviseli, ez a születési harczot. Itt sines különben.

De hát mivel harczolni a lány ellen, a ki vakító szépsége mellett a jószág maga; helyesebben mondva: mivel ábrándítani ki az elkábult fivért? Az előkelő házban vendéglő néhány rokon és ismerős tartózkodik; férfiak, nők, — az utóbbiak túl a tavaszvirág korán. Nyilvánvaló, hogy a szép «Marcell» rájok nézve vetélytárs s hogy ők kész fegyvertársai annak, a ki őt útjokból elteszi. Az adott helyzetben az előítéletet képviselő fivérnek. De Marcell jelenében nincs hiba, hát a multat fürkészgetik. Ott meg aztán egy egész regényt ad a kezükbe Sardou. Igaz-e, nem igaz-e ennek a leánynak az a regénye, — e fölött tereferelnek négy felvonáson át. A vendégek ügyszólva azért, hogy elszörakozzák az időt, az előítéletes fivér meg annyira a belső meggyőződés híjjával, hogy szinte az ellenfele segédtársának tartja őt az ember és teljes lelki megnyugvással néz az ártatlanság sorsa elé, annyival is inkább, mivel a két fivér aranylelkű mamája egy perczre se hisz abban a «folt»-ban, a melylyel nemcsak vádolják, hanem a melyet magára is vesz az a derek leány.

Hajszálszerű és mindig elszakadással fenyegető fonál szövi ezt a regényt a darabhoz. Az ember alig bírja összeilleszteni. Elmondom röviden a regényt. Marcell egy könnyelmű katonatiszt fivérével Algírban tartózkodik. Egyugyan azon házban laknak. Főnn a fivér, egy emelettel lejjebb a nővér. Egy éjjel éjfél után erős zajt, szóváltást és lövést hall kártya közt dorbézőlő fivére szobájából a leány, kirohan s egy menekülő férfival találja magát szemben, a kit a fivére revolverrel üldöz s a ki a nyitott ajtó által nyújtott alkalom önkénytelen felhasználásával ép abban a perczben rohan az ő szobájába, a melyben a revolver újra eldördül. A lövés talál s a férfit Marcell szobájában lelik a zajra összefutók. A helyzet az ő szemükben világos. A megsebesített férfi szeretője a leánynak. A tettes felhasználja a helyzetet és a nővére meggyalázójának büntetőjeül állítja magát oda, holott hamis kártyázás miatt fogott fegyvert rá. A leány fölálodza magát a fivéréért, a kit az esküdtűszék, mint nemes tettet művelőt, föl is ment a bűnösség terhe alá. Ez a nemes fivér aztán elhal valahol; Marcell fölolvasonó lesz; a megsebesített kártyás pedig fölépül. Eddig a regény, a melyet a fölépült kártyással szó a drámához az író.

Hogyan-hogyan nem, egyszerre csak a bárónő házába toppan ez az ember és pedig, mint Marcellért lángoló, a ki a lövés által teremtett helyzetet a maga javára kívánja értékesíteni. Megkéri a leányt; az a bárót szereti; az algíri nem enged; a leány szabadkodik, a mire aztán a toladó lovag lángolása érvényesítésére ép azt a fegyvert sűti rá, a melylyel kártyás társa megmenekült a börtön falaitól. Az megtépte a nővére becsületét; a szerelmes lovag czélja elérése érdekében azzal fenyegetőzik, hogy bizonyítani kész a gyalázatát.

Persze mindez a Marcell «foltja» után hajszolódó társaságnak rendkívül kapóra jő és ha ebben a léha körben nem akad véletlenül egy érintetlen szívű és fiatal kedélye melegevel jótékonyaságot árasztó öreg asszony: menthetlenül sárba tiporják azt a védtelen leányt, a melyhez még az érte lángoló sentimentalitás háro is segédkezet nyújt. Fatalisztikus megadással belenyugszik a leány által fölajánlott házasságon kívüli viszonyba is, mert hát — megint csak a leány nemes gondolkodása szerint — hogy is hozhatná a báró azt az áldozatot, hogy legitim kötéssel fűzze hozzá a életét; hozzá, a ki oly tiszta, mint a hó, a ki azonban ezt nem tudja bizonyítani.

Valami kártyajáték közben derül ki végül az igazság az előkelő ház azon egyetlen alakjának szíve és esze révén, a ki mint egészséges lélekkel gondolkozó, bizonyíték nélkül is kiérezte az igazságot s a ki ennek nyomán nem a bűnösséget kulatta, hanem az ártatlanságot derítette ki az algíri toladó lovag útján, a kiből ügyes szellemkedéssel vette ki az igaz szót.

Az egész darabban ő az egyetlen rokonszenves alak. Még Marcell se tudja lekötni a részvétet egészen. A bárónő az ő kedélyével azon ritka öreg asszonyok mintaképe, a kik úgy élték át az életet, hogy nem volt okuk a saját lelkökkel való vívódásra s a kik ily módon épségben megőrizve azt, örökké fiatalok maradtak ősz hajjal is; a mi annyit jelent, hogy gyönyörűséggel gondolnak vissza a múltra, a melynek tükréből szemrehányás nem int és élvezni tudják a jelent, szívők megőrzött melegevel örülve a mások örömin. Ilyen típusok vannak az életben. De a Marcellek ügyszólva a költői képzelet szüleményei. Kevés bennük az igazán emberi. Nem mintha nem hinnék női öneláldozásba — lélekemelő példákat ismerek rá, — de az ember csak ember marad. Nem teljesen jó, nem teljesen rossz. Arnyyal váltakozik a jó, fényes a rossz. Nekem Marcell túljó. Ő itt ebben a darabban a passiv megadást képviseli. Hogy elvállalta a fivére bűnét: becsülöm őt és részvétet vagyok iránta; de hogy egy ily nemesen gondolkozó teremtés föl nem lázad a gondolat ellen, hogy az, a ki őt szereti s a kit ő viszont szeret, egy lealázó együttléthe vigye őt: ez túlságos megadó jószág. Erre bátran alkalmazható Shakespearenek az a mondása: «És mégis félek természetedtől; túl tele van az, az emberi lágy-ság tevével.»

En az Echegaray rágalmazottjával tartok, a ki az érintésre kitör.

A Marcelle előadását csakis a Prielle Kornélia egyénisége indokolja, a ki egy bájos öreg asszonyt alkotott. A czimzerepet Hegyessy Mari adta. Szép volt; de a sentimentalismusra hiába minden igyekezet. Hatni csak az igazgal lehet.

Szűry Dénes.

HINDY ÁRPÁD.

1843—1898.

Az időszaki sajtónak érdemes munkása hunyt el január 30-ikán Kolozsvárt: *Hindy Árpád*, a «Kolozsvár» című napilap szerkesztője. Fáradságos, de mindig tevékeny hirlapírói és szerkesztői pályáján hol a fővárosban, hol Aradon és évek óta már Kolozsvárt találkoznak vele, s mindenütt rokonszenv és becsülés vette körül.

Hindy Árpád 1843 április 29-ikén született Pesten, hol atyja, *Hindy Iván*, ügyvéd és a «Nemzeti Ujság» szerkesztője volt. A gimnáziumot ugyanitt végezte. Mint 8-dik osztálybeli tanuló 1860-ban a márcziusi tüntetések rendezése alkalmából, melyeknek a kerepesi temetőben Forinyák Géza áldozatul esett, bátyjával, *Hindy Kálmán*nal, továbbá báró Kaas Ivorral, Zajzoni Rab Istvánnal együtt őt is elfogták s csak 1860

HINDY ÁRPÁD.

október 18-ikán bocsátott szabadon. Ekkor jogásznak iratkozott be az egyetemre, de egyszersmind megkezdte az újságírói pályát, ezenkívül a szépirodalmi lapokba elbeszéléseket és verseket írt. A rövid alkotmányos élet után 1861 október 3-án a katonai hatóság ismét elfogatta, azzal vádolván, hogy egy, az olaszországi magyar emigráció által Pestre küldött *Viola* nevű emisszáriussal összeköttetésben volt. Haditörvényszéki vizsgálatot indítottak ellene, s el is ítélték két évi várfogságra, de 1862 novemberében kegyelmet kapott. Ezután folytathatta csak jogi tanulmányait és irodalmi foglalkozását. 1864-ben *Jókai* lapjának a «Hon»-nak dolgozó társa lett, hol leginkább a külföldi dolgokról és közgazdaságról írt. 1867-ben az orsz. magyar gazdasági egyesület a párisi világkiállításra küldte, mint a kiállítási bizottság titkárát. A kiállításról írt tudósításai a «Hon»-ban és a «Gazdasági lapok»-ban jelentek meg, egyszersmind a magyar kiállításról *Grisza Agost*tal együtt egy kis füzetet is írt francia nyelven. Párisban megismerkedett a magyar emigráció számos tagjával, s az ott tartózkodott magyar családokkal. Párisban vette nőül *Gyurmán Etelkát*, az 1849-iki hivatalos lap szerkesztőjének, *Gyurmán Adolfnak* leányát, kivel *Grisza Agost* magyar menekült házában ismerkedett meg. *Hindy* ekkor Londonban is hosszabb időt töltött. Haza érkezvén, tovább is a «Hon» dolgozó társa maradt, később pedig a *Csermátony Lajos* által megindított «Ellenőr»-nél dolgozott, melynek 1878-ban felelős szerkesztését is átvette, s négy esztendeig vezette. A «Vasárnapi Ujság» is több cikket közölt tőle, leginkább a francia viszonyokra vonatkozókat. 1882 végén a belügy-miniszterium sajtóosztályának vezetését bízták rá. De inkább szerette a hirlapírói foglalkozást és szívesen elfogadta, mikor az Aradon alapított szabadalvűpárti «Aradi Közlöny» szerkesztésével megkínálták 1885-ben. Négy évig szerkesztette e lapot, majd hosszabb külföldi útra indult; 1891 óta pedig a «Kolozsvár» napilap szerkesztésével folytatta hirlapírói pályáját.

Mennyi politikai és ismertető cikket, történelmi visszapillantást írt ez idő alatt, azt csak az se jeheti, a ki tudja, hogy egy hirlapírónak és szerkesztőnek mily szakadatlan munkásságot kell kifejtene és sokoldalú feladatot betöltenie. Az 1878-ban alakult magyar hirlapírói egyesületnek hosszabb ideig titkára volt. A legutóbbi időben pedig a vidéki hirlapírók szövetsége ügyében fáradozott.

Szerény természetű, barátságos és előzeny modorú, miveltégeért minden körben szerették. Kolozsvárt is kedvelt tagja volt a társadalomnak, s halála a legnagyobb részvétet találkozt. Temetésén a város színe-java ott volt.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Koroda Páltól «Lira» című alatt egy csinosan kiállított verskötet jelent meg. Ha nem családunk: tőle a harmadik. Huszonkét évvel ezelőtt lépett föl a

«Túlvilág komédiája»-val először, a melyet a rákövetkező évben (1877) csakhamar egy másik kis kötet követett «Költői elbeszélések» cím alatt. Alig egy éve, hogy «Alkibiadesz» tragédiájával vonta magára a figyelmet, a melyet korszerű kiállítással hozott színe a Nemzeti Színház, s a mely egyszersmind könyvben is megjelent. Most a maga lelki életéből ad «Lira»-jában egy kötetet valót. Nem a szenvedély az, a mi őt égeti, nem is olyan érzelem-vihar, a mely őt vagy boldogítja, hanem az erkölcsi világrenddel kibékült nem tudó külsőnek tolmácsa az ő lírája. Lelkének kitörő küzdéseit ügyszólva a múlt lapjára teszi és az eszmélkedésben keres megnyugvást csalódásaiért, meghiusult reményeiért. Közöljük kötetéből a következő költeményt:

Az idegenek.

Köszöntik egymást mosolyogva,
Szorongatják egymás kezét,
Versengve árad ajkukról
Hizelgés, bók, szives beszéd.
Egymás bujában, örömben
Részét vesznek; egy elvők, hitők;
Úgy tesznek, mintha gyönyörűség
Lett volna összejönniök.

De ez is, az is várva várja,
Hogy virradjon reá a nap,
Mikor nem kell ismerni többé
A másikat, ha elhalad.
Egyik sem éri be a helyely,
A hova sorsa tette őt:
Hogy érjen mentül magasabbra,
Szó terveket, feszít erőt.

De az álarcot mind utálja,
Mít a világ előtt visel.
Szégyenli, hogy valóni képét
Vigyázva rejtelenül kell.
Hisz ha azok, kikhez sánulni,
Kiket követni kénytelen,
Sejtnék, hogy ő mit tart felülök:
Letipranak könyörtelen.

Mikor két szempár összevillan,
Mikor két kéz egymásba csap,
Mikor két arc egyszerre gyül ki
A pillanat játéka csak!
Más lelkesíti ezt is, azt is,
Ezréseiknek nincs köze.
A mult tört fénye gyűlt ki ennek,
Annak jövő lidérczítáze.

Forró, sokáig ostromolt ajk,
Míg venni hagyja csokjait,
Oly ajk után líleg titokban,
Melyért hiába szomjazik.
Ki más szívéhez fér, kutatja,
Mí fájtát legjobban neki,
Ki részvétkönyvet ont, csupán a
Saját keservét érezi

Az édes vágyat, tiszta érzést,
Egymáshoz közel létszanak,
A míg köztük, bármerre járnak,
Egymás elől az emberek.
A legrádjább, miről hiszik, hogy
Csak övék egyesegyedül
Ha mást buzdít fel kikaczagják
Azt, a mért szívük lelkesül.

Mint fent a csillagok, kik innen
Egymáshoz közel létszanak,
A míg köztük, bármerre járnak,
A kimért távol megmarad:
Oly idegenek mindörökké
Egymásnak lenn az emberek;
Nem ismervén rá rokonusra
Bolygókat az az életet.

* A párisi «Revue de Géographie» folyó évi januári füzeté nagy kegyelettel emlékezik meg a nem régebben elhunyt De Gerando Attiláról. *Drapeyron* szerkesztő fölkerésére a nagy hírnevű *Elisée Reclus* írta a mely részvétet s őszinte bánatot tolmácsoló közleményt, mely a füzet első cikke s mesteri elegiája annak a benső barátságának, mely a szerzőt a boldogúlthoz évek hosszú során át fűzte. *Reclus* a magyarok iránti szeretetétől átnéteglített visszapillantást vet De Gerando életére s nagy elismeréssel örökíti meg azokat az érdemeit, melyeket a korán letűnt derék férfiú mint földrajzi kutató és író s mint a «Revue de Géographie» állandó munkatársa szerzett. A visszaemlékezéshez oda mellékelte a szerkesztő De Gerando Attilának az arcképét is, azzal a megjegyzéssel, hogy ez a kép ugyanannak a kolozsvári fényképi fölvetelnek

ruszcsuki képviselőségének főnöke; az elhunyt családja Budapestre hozta a halottját. — FÁBY KÁROLY, a rozsnyói kereskedők nesztora, 79 éves korában. — GRUBER ISTVÁN, gyógyszerész, 35. évében, Budapestben. — SZERENCSE PÁL, győri polgár, 71 éves korában, Győrött. — GERON LŐINCZ, nyug. községi tanító, 74 éves, Szepes-Olasziban. — PERCEL FERENCZ, Baranyamegye aljegyzője, 36-ik évében, a pécsi közoktatásban. — KUBINTI SÁNDOR, ki fiatal korában részt vett a nagy Napoleon elleni hadjáratokban s harcolt a lipcsei csatában, százötvenéves korában, az ungvyei Buda-falván. — DR. JERZSAK IONÁCZ, Bihar megye orvoskénekének, régi honvéd, 66 éves korában Nagy-Várádon.

Öz. almási BALOGH SÁMUELNE, szül. Szathmáry Julianna 6 éves korában, Putnokon. — ÖZ. GYULASSY JOZSEFNE, szül. ÁRVAY MÁRTA, 78 éves, Kapuvárt. — SZONGOTTI ÖDÖNNE, szül. Keglevich Józsa, 24 éves korában, Kassán. — ÖZ. MISKE IMRENE hátrónó, szül. Forgách Paula grófnő, csillagkeresztes hölgy, 68 éves korában, Kőszegen.

Szerkesztői mondanivalók.

Sikertelen vadászat. Rajz. A téli tájkép leírása meglehetősen sikerült, itt-ott hangulatos; a szereplő vadászok azonban rosszul vannak megrajzolva s egyik-másik alak inkább torzkép, semmint olyan jövedvő, gondatlan legény, mint a melyet a szerző tulajdonképen feltüntetni akart volna. Az egész rajz különben bevezetetlen, úgy tűnik fel, mintha még folytatása következne.

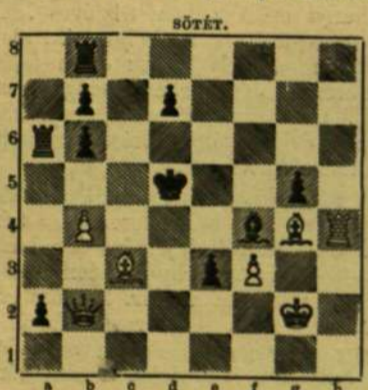
Elhagyatva. Elbeszélés. A vénkoya mese nagyon sokszor fel volt már dolgozva. Ebben az elbeszélésben semmi olyan nincs, a mi az olvasó érdeklődését, még e mellett jó lelki birtárat is akadunk, de a szerző még nagyon küzd a kül- és belforma nehézségeivel. — **Egyveleg.** A rendkívül dagályos előadás a többnyire elképzelhetetlen képeknek egymásra való hazamázása nagyon is elárulja, hogy a szerző még az iskola padjaiból sem került ki. — **Méli néni.** Igazság van benne, de mint vers gyöngye. — **Valu-hol mesze.** Elég eszesen versel, de tárgyát már igen sokan elcsépelelték. — **Ósi dal.** Anyámhoz. Mindennapi gondolatok, prózai nyelv.

Páris. B. S. Magánlevélben válaszolunk egy pár nap alatt.

A hála. Rajz. Közélebbi számunkban közölni fogjuk. **Nem közzölhetők: Sorson. Földrajzok...** A szívf hangja elég jól van találva a költeményekben, de imit-amott sikerült strofákra is akadunk, de a szerző még nagyon küzd a kül- és belforma nehézségeivel. — **Egyveleg.** A rendkívül dagályos előadás a többnyire elképzelhetetlen képeknek egymásra való hazamázása nagyon is elárulja, hogy a szerző még az iskola padjaiból sem került ki. — **Méli néni.** Igazság van benne, de mint vers gyöngye. — **Valu-hol mesze.** Elég eszesen versel, de tárgyát már igen sokan elcsépelelték. — **Ósi dal.** Anyámhoz. Mindennapi gondolatok, prózai nyelv.

SAKKJÁTÉK.

2048. számú feladvány. Bayer Konrádtól!

Világos indúl a negyedik lépésre matot mend.

A 2033. számú feladvány megfejtése Maximov N.-tól.

Világos. Sötét. 1. Fb2-c1... Kf5-g6 (a) 2. F4-f5... Kf6-f5 3. Vd4-f1... Kf5-g6 4. Vh4-g4 mat.

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Grédenben: Kovács Ferencz. — Sarkadon: Nuszabek Sándor. — Zircen: Ronga Károly. — A pesti sakk-kör.

KÉPTALÁNY.

A 'Vasárnapi Ujság' 3-ik számában közölt képtalány megfejtése: Sokat élt, ki meghalt a hazáért.

Feloldó szerkesztő: Nagy Miklós. (L. Egyetem-tér 6. szám.)

Védelem asztma ellen.

Egy előkelő orvos a magyarországi asztmásoknak be akarja itt bizonyítani, hogy védekezhetnek az asztma ellen.

Mivel az asztmások legtöbbje számos szert minden eredmény nélkül használ, természetesen arra a meggyőződésre jutottak, hogy ez ellen a kellemetlen betegség ellen egyáltalán nincsen orvosás. Ezek még akkor is csak kétkedni fognak, ha meg is hallják, hogy Schiffmann Rudolf dr., elismert hozzáértő tekintély, ki az asztma gyógykezelését egész emberöltőn át speciális tanulmány tárgyává tette, végre eredményt ért el. Schiffmann dr. gyógyítási rendszerének tényleg kitűnő tulajdonságai kell, hogy legyenek, különben nem hívják föl az összes asztmásokat, hogy tegyenek kísérletet szerével. Arra kéri a magyarországi asztmásokat, hogy írják meg neki címüket és 5 mindenkinek ingyen és bérmentesen megküldi gyógyítási rendszerének egy mintacsomagját. Schiffmann dr. attól fél, hogy állításain esetleg kételkedőnek és tudja, hogy a személyes kísérlet inkább meggyőző, mint a számtalan bizonyítvány közzététele, melyeket olyankorlól kapott, kiket szerte teljesen gyógyított. Schiffmann dr. asztma-örökét már néhány éve árusítják magyar gyógyszerárakban, de vannak szenvedők, kik erről még semmit sem tudnak. Mindezeknek szól Schiffmann dr. fölhívása és ez bizonyára igen nagy előnyökre mutat. Mindazok, kik asztmában szenvednek, írjanak azonnal Schiffmann dr. magyarországi raktárához, Budapest, Király-utca 12., mert ingyenes mintacsomagokat csak e hirdetés megjelenésétől számított öt napon át küldenek. Különösen kéri még azokat, kik ily ingyenes mintacsomagot akarnak, hogy az előbb említett címre szóló levelezőlapra csak nevüket és pontos címüket írják föl. 7579

VAJDA PÁL

székes-főv. polgári lakodal rendező tanár „Szépirásiskola”-ja

VIII. ker., József-körút 31/b sz. Biztos és alapos kiképzést nyújt főrangú és előkelő családok gyermekei részére (esetleg saját lakásukon) a magyar, német szépirás és rondírásból.

Paedagógiai képzettségem és e téren általában ismert jó hírnevem — a n. e. szülőknél — biztosított nyújtanak, hogy a legszigorúbb követelményeknek is megfelelni képes vagyok. 4791

Mint kiváló gyógyvizet és óvszert rheuma, köszvény és hurutos betegségeknek, valamint hólyag- és vesebántalmaknál, orvosi tekintélyek a Salvator-Lithion-forrást ajánlják.

Idegesség, 7674 és általában mindenféle fehérvér, gyengeség, mely szellemi vagy testi túleröltetés által származott, vagy a mely egy súlyos betegségnek, hiányos emésztetésnek vagy táplálkozásnak a következménye, legbiztosabban a „Regeneratio” pilulám használatával gyógyítható. Ára 2 frt. Kapható SCHWANEN-APOTHEKE Frankfurt a. M.

MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER legújabb égytényes SAVANYU-KÚT

Bőr- és szépségápolás szakorvosa med. univ. Dr. Révész Benő Budapest, Kerepesi-ut 63. sz. I. em.

24 évi gyakorlat, a berlini és bécsi kórházakban szerzett tapasztalatai alapján, gyorsan és alaposan gyógyítja az összes 7506 bőr-, ideg és nemi bajokat. Szépségi hibákat, szepelő, anyahaj, pattanás, szemölcsök, réztor, fagyos vértágok, hajkorpa, hajhullás, sebek; szakszerű tanácsokkal szolgál az arcz és kéz ápolására. Feltűnő eredménytel gyógyítja a titkos betegségek név alatt ismert összes férfi-, női bajokat s azok következményeit. Rendel: délelőtt 8-12, d. n. 3-5 és este 7-8 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kívánatra gyógyszeréről is gondoskodik. Min'entor mély diszkrétció.

Vérszegények és lábadozók

Serravallo Chinabort vassal igénynek. 1/2 liter ára 1 frt 20 kr. 1/4 liter ára 2 frt 20 kr.

Készíti Serravallo gyógyszerész Triestben. Pompás írást, a miért a gyermek is igen szívesen issza. Sokszor kitüntették. Minden gyógyszerárban kapni. 7500

Legyen nyugodt, mert feltalálott a legjobb szer, a kitűnő és kipróbált **NERVIN**, mely a legjobbnak bizonyult: rheuma, köszvény, csúsz, csont- és dudafájás, az agy- és idegrendszer ellen. Rendkívül hatása meglepő. Ára 80 kr. Egyed. készítője **Förnyő Béla** gyógyszerész, Szabad-szállás (Pest). F. Raktár: Török József Nagy Kriktól és Nándor gyógyszer. Mohár és Moser drogeria.

Dohányzók! Czigaretták papir nélkül! MOPS

SUPERIORES Tollszipóka szivarkák szabadalm. szűrővel.

BAYONETAS Arjegyzéket díjtalanul küld 7349

EGGIMANN & HEDIGER, BIEL Schweiz. Vezérigynök Magyarországi részére: Weiss és Langer cég Budapest, VI. Szerecsen-utca 8.

Lenoványadásra s egyidejűleg az egészség erősítésére 2 hónapig vendő a dr. Bly. s dr. Duchozsa-Dupare klin. tanár, becsületrend lovagja — megfigyelés után Boisson gyógyász. által készített „per-na-pilula”, vesiculonevel előállított név. készítmény. Egy 3 frtos nemzetközi posta-utalvány küldésével mént. szállít egy palackkal: M. BOISSON, 100 rue Mont-martre, Paris. Budapestben kapható: Török József gyógyszerésznél, király-utca 12. szám. 7503

valamint fekete, fehér és színes Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima, csikós, kockázott, mintázott és damaszt stb. (mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző szín és árnyalatban stb.) Rubák s blo: sokra a gyárból! Privát fogyasztóknak postabér-, vámmentesen és házhoz szállítva. **Minták postafordultával.** Magyar levelezés. — Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó. **HENNEBERG G. selyemgyárai, Zürichben** (os. és kir. udvari szállító).

CHOCOLAT MENIER Kapható minden fűszer- és osemegye-kereskedésben és cukrászdában. 7587

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen legjobb hatású szer a **BÉTHY-féle pemetető-czukorka**, mely ezen bajokat gyorsan megszünteti. Kapható minden gyógyszerárban. Egy doboz ára 30 kr., 5 dobozzal 1 frt 50 krtért bérmentve küld 7264

Réthy Béla gyógyszerész Békés-Csabán. Csak akkor valódi, ha minden doboz fenékén aláírásom látható. *Réthy Béla gyógyszerész*

A modern vegyészet hatalmas haladása és az ebből származó számtalan cosmeticus készítmények sem voltak képesek a 30 éven át bevált **Dr. Lengiel Frigyes-féle Nyirfabalzsamot**

elnyomni, a legjobb bizonyíték tehát, hogy itt egy valódi, a természet által nyújtott szepítőszerről van szó. Ezen nyirfabalzsam egy sajátságos 90 évi gyakorlati vegyi eljárás alapján preparáltak és csak azután jön forgalomba. Ezen folyadék hatása, hogy a **bőr felső hámszintjét lassankint lehántja és ez által az alsó tisztított bőr fiatal színben és üdőségben jön napvilágra, megszüntet mindennemű kiütést, szepelő, vörös foltokat és anyafoltokat, simítja a ráncosbort és a himlőbolygót lassankint teljesen eloszlatja és az arczbőrnek úde és egészséges színt kölcsönöz.**

Egy korsó ára használati utastással együtt 1 frt 50 kr. A nyirfabalzsam hatásának támogatására Dr. Lengiel Frigyes-féle **Benzoe szappan** ajánlatos. Egy darab ára 60 és 35 kr. Raktárban minden jobb gyógyszerárban. Főraktár Magyarországi részére **Török József** gyógyszerésznél Budapest, Király-utca 12. 7466

A Magyar Országos Központi Takarékpénztár XXVI. rendes közgyűlését 1898. évi február hó 19-én délután 4 órakor, az intézet helyiségében (IV., Deák Ferencz-utca 7. szám, I. emelet) tartja meg. **NAPIREND:** 1. Az igazgatóság jelentése. 2. Zárszámadások előterjesztése a felügyelő-bizottság jelentésével. 3. Mérleg megállapítása, nyereség felosztása és kifizetés iránti határozathozatal. 4. Igazgatósági indítvány a részvénytöke felemelése iránt 2000 darab új részvény kibocsátása által. 5. Alapszabályok módosítása. 6. Három igazgatósági- és egy választmányi tagnak választása. Azon t. részvényesek, kik ezen közgyűlésen részt venni szándékoznak, sziveskedjenek részvényeiket az alapszabályok 23. §-a értelmében* f. évi február 16-ig déli 12 óráig az intézet pénztáránál letenni, mely alkalommal a mérleg is rendelkezésre álland. **Az igazgatóság.** * 23. §. Közgyűlésben részt vehetnek minden részvényesek, kik három nappal a közgyűlés megtartása előtt, a le nem járt részvényekkel együtt, oly részvényt tesznek le a társulatnál, mely legalább két hóval előbb iratott a letevő saját nevére. 7563

HIRDETMEYNY.

A SCHLICK-féle vasöntöde és gépgyár részvénytársaság részvényesei a Budapestben, 1898. évi február hó 20-án délelőtti 11 órakor, a Magyar országos központi takarékpénztár üléstermében (IV., Deák Ferencz-utca 7. szám) tartandó **XXIX. rendes közgyűléshez** ezennel meghívtnak. **TARGYSORZAT:** 1. Az igazgatóság jelentése. 2. A zárszámadás előterjesztése a felügyelő-bizottság jelentésével. 3. A mérleg megállapítása, határozathozatal a tiszta nyereség felosztása és kifizetése tárgyában, felmentvény az igazgatóságnak és a felügyelő-bizottságnak. 7565 4. Két igazgatósági tagnak megválasztása. 5. Három felügyelő-bizottsági tagnak megválasztása. Azon részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak, részvényeiket, a le nem járt részvényekkel együtt, a Magyar országos központi takarékpénztárnál (IV., Deák Ferencz-utca 7.) a társ. alap. 15. §-a értelmében legkésőbbben bezárólag 1898. évi február hó 16. napjáig letétmennyezni tartoznak. Az alapszabályok ugyanazon §-a értelmében megkívánatik, hogy a részvény legalább 60 nappal előbb iratott a letevő saját nevére. A igazgatóság jelentése a közgyűlést megelőző napon a Magyar országos központi takarékpénztárnál átvethető. **Az igazgatóság.**

Szépség és egészség. **Korunk főnyalvája az idegesség** és vértalanúság, melyből számtalan kór származik. Ez ellen pedig legbiztosabban hat a **vasas chinabor** 1 üveg 1 frt 20 kr., 5 üveg franco küldve 6 frt. **Sherrel** van készítő és minden hasonnert készítmények között a legjobb chinabort és vasat tartalmazza. **Kinek van szepelője?** vagy bármely folt, vagy pattanás az arczon? Az teljes biztonsággal fordulhat annak elütetésére véget a világhírű **PEPSIN-BOR** használatával, mely az étel megemésztését segíti és a gyomor rövid időn köhöléseken hatékonyan **CSACSCOR** **Szerecsen-bor** kitűnő anyha halálra hárító és vértisztító szer. **Nem kezesül!** Minden lymenű károsítást kúrál a legjobb. Az szeredőre országos kiállításán jó hatással kitüntette. 1 üveg ára 1 frt 20 kr., 5 üvegét franco küldve 6 forint. **Kerek mennek Carisbadba** hogy rossz gyomruk kiépessé váljon? Az új jól emésztésnek pedig ezt a szőlő othon készítményt, kerék költésével elől **ROZSNYAY MÁTYÁS** gyógyszerész Aradon. Kapható Budapestben: 7480 **Török József** gyógyszerész, urál és minden magyarországi gyógyszerárban.

Homoki szőlőtelepítőknék igen fontos

Ungváry Laszlo **GYÜMÖLCSFA-ISKOLÁJA CZEGLÉDEN.** **A cég 16 év óta áll fenn** a most már az országban kívül is elterjedt a híre, amennyiben ma már sok nemes és vadoncsesemelt szőlő Horvát, Szilváronszág, Bosznia, Cseh-, Morvaország, Galiczia, Bukovina, Stájerország, Alsó- és Felső-Ausztria, valamint Szerbia, Bulgária, Románia és Németország részére. Nemesfa állományja ezáltal 700,000 db-ot vadozva állomány 10 millió. A cég évenként 4000-5000 rendeléssel küld szállítmányokat. A gyümölcsfa-iskola teljesen homok **homoki szőlőtelepítőknék kincses háza** talajon létesült és így az foként a homokföldben épen úgy, mint az agyagos, azért, mert mint tudva van, a homokföldből kikerült fa a homokföldben épen úgy, mint az agyagos, a kővecses talajban, nemkülönben a lipos és magas (hegyes) fekvésű mindig biztosabban ered meg és fejlődik, mint az, mely agyagos iszaplerakodáson vagy túlságosan kőverített talajban állították elő. A gyümölcsfák boldogult **Berecki Máté** mezőkövesházi hírneves telepítői valók. **Ugy megaderecs, cseresznye, meggy, aszpeny, birs, dió és eperbőr.** 1-3-5-4 éves, gazdag gyökerei, fajhütele, igen szép csemeték darabja azok erőssége szerint 15 krtól 40 krig. A 4-5 éves igen erős koronás sorfák darabja 46-50 kr. Nagyban vételnél az árak külön megállapodás tárgyát képezik. Fentírt gyümölcsfák 2-3-7-10-15 krtól, melyek gazdag gyökereikkel fogva főként nagyban telepi eszkehez olcsóságnak folytán igen ajánlatosak. Fenti minőségű csemeték vadoncai is bármely számban és erősségekben megrendelhetők a fentírt cégnél. A gazdag gyökerezett vadonczok 1000 azok erőssége szerint 5 frt 85 krtól 19 frt terjed. Nagyobb vételnél 5-10-15% engedmény. — Level-cím: **UNGHVARY LASZLO** gyümölcsfa-iskolája, **Czepléden.** **! ! Yessék drjegyzedet kerni ! !** 7415

Gyógyszerár „az arany PSERHOFER J. Singerstrasse 15. sz. birodalmi almához”. Bécs. **vértisztító labdaccai,** azelőtt egyetemes labdacsoznak nevezve, az utóbbi nyelvet teljes joggal megérdemlik, mert tényleg nagyon sok betegség létezik, a melyekben ezen labdacsok valóban kitűnő hatásúnak bizonyultak. Sok évtized óta általánosan el vannak terjedve ezen labdacsok és nagyon kevés átvéd lehet, a melyben ezen kitűnő háziseről egy kis kúszás hiányoznék. Sok orvos ajánlotta és ajánlja ezen labdacsokat házi szer gyantán, legfőképp minden haj ellen, a mely rossz emésztés vagy dugulásból származik, mint: az epékeringés zavarái, májba, a belek elcsenyedése, szék-akólia, vértódulás az agyba, üstesti bajok (aranyér) stb. Vértisztító tulajdonságuknál fogva különösen jó hatással bírnak vérszegénységnek és az ebből származó betegségeknek, mint: sápkór, ideges fejfájás, stb. Ezen vértisztító labdacsok ezenkívül oly enyhén hatnak, hogy legcsökélyebb fájdalmat sem okoznak és ezért a leggyengébb személyek, sőt még gyermekek által is aggodalom nélkül bevehetőek. Egy tekercsnél kevesebb nem küldetik. A pénz előleges beklüldése mellett portmentesen küldéssel együtt egy tekercs labdacsa 4 frt 25 kr., 2 tekercs 2 frt 30 kr., 3 tekercs 3 frt 35 kr., 4 tekercs 4 frt 40 kr., 5 tekercs 5 frt 20 kr., 10 tekercs: 9 frt 20 kr. Kérjük határozottan: 7-12 **„Pserhofer J. vértisztító labdacsait”** kérni és arra ügyelni, hogy minden doboz fedőfelirata a használati utasításon álló Pserhofer J. névalírást, és pedig vörös betűkkel, viselje. **PSERHOFER J. gyógyszerár, Singerstrasse 15. Bécs.** Raktár Budapest részére **Török József** gyógyszerész urál, Király-u. 12.

„A világ legjobb sámfája“
FÖLDVÁRY IMRE
 férfi divat és fehéremű párja
 rakatárában.
 Budapest, IV., Koronaherzeg-
 uetza 11. sz. és VIII.,
 Kerepesi-út 9. 7440
 Ft 1.50
 Férfi ingek, Jäger-Áruk,
 vadász és sport-cikkék tűs
 választékban kaphatók.
 Kesztyűk és Nyakkendők.

Tessék kísérletet tenni
 és meg fog győődni, hogy patkányok és poe-
 szterek kártételére minden körülmények közt leg-
 oltosabb a **László József** gyógyszerésznél
 által feltalált
patkány pusztító-szer.
 Bámulatos hatást és biztos sikert ezenyi szer elismert nyilatkozat
 bizonyítja.
 Ára 1 doboznak 1 frt, 6 doboznak 5 frt, használati utasít-
 tással. — Kapható:
LÁSZLÓ JÓZSEF gyógyszerésznél
 Maros-Ujvár (Erdély). 7458
 Budapesti fióktár: Egger-féle gyógyszerertár a „Mádorhoz.”
 Váci-körút 17.

HA BETEG A NŐ
 sok esetben a rendellenes vérzés egyedül okozója. Biztos
 sikerű gyógyszer ellene a „HYDRATIS LABDA-
 CSOK” ára 1 adag 2 frt 50 kr., féladag 1 frt 50 kr.
 Vértisztításhoz a „Szárazsávoson”; ára: 1 üveg 3 frt,
 félüveg 1 frt 60 kr. **Epilepsia** (rosszvetés) idegesség,
 idegesség sziv- és kólika, rendkívül hatékony hasz-
 nálati a „Liquor oontra epilepsia”. Számos csi-
 merő levél. 1 üveg 3 frt, félüveg 1 frt 60 kr.
 Egyedüli készítője: 7522
Várad-féle gyógyszerertár Szolyvahársfalva.

Legjobb és leghíresebb
 pipere hölgypor; a
 La
VELOUTINE
 Különleges Rizspor
 BISMUTTAL VEGYITVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ.
 PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

Szemölcs-irtó (Warzen-Entferner), a legjobb és
 leghíresebb szer kézen levő szemölcs-
 csök eltávolítására, naponta 2-3-szor az üvegen foglalt
 üvegből segélyével megmedvesítendő; néhány napi hasz-
 nálat után a szemölcsök lehullanak. Egy szép fatokban
 foglalt üveg ára 1 frt 20 kr.
Tyükszem-irtó, a melynek segélyével 5-6 nap
 restől ki lehet venni. 1 üveg használati utasítással 50 kr.
AMON GYULA, gyógyszerész
 Pozsonyban 7576
 Frigyes Főherceg-utca 19 sz. alatt.

KOSTYÁL-féle 7575
 pozsonyi katona-előkészítő intézet.
 Pozsony, Danakópart 16.
 Tanvezető és intéző: **Dr. Tharmó Kostyál Károly**,
 cs. és k. ny. szakos. Folyó évi március hó 1-én kezdődik
 intéz. tünkben a 7 hónapig tartó nyári tanfolyam oly ifjak
 számára, kik a védővívás sz. int. megengedést azon vizsgát
 óhajtják letenni, melynek alapján, mint **egyévi önkéntesek**
 szolgálhatnak. Kimutatható igen jó eredmény. Vizsgát tett
 tanulók neveit realán czéljából újságokban nem közöljük.
 Ugyancsak március hó 1-én kezdődik azon tanfolyam is,
 melyben fiatal emberek, kik a folyó év őzén valamely cs. és
 k. kir. vagy m. kir. honvédségi hadapródiskolába (katona-neve-
 löntetthe) főlvételt óhajtanak, a megkívánt **főlvételi**
 vizsgára a legalapokban lesznek előkészítve. Kívánatra
 internatus. Program és bővebb információk postafor-
 dultával. Az igazgatóság Dunakópart 16.

Menyasszonyi selymekelmék
 fehér, fekete és színes, a jó viselhetőséért jótálló-levéllel. Közvetlen
 bevásárlási forrás magánosok részére, portó- és vámmentesen levél
 gyári áron a házhoz szállítva. Írassz meg ezer elismeréssel.
 Melyik színekből óhajtsz-e mintákat?
GRIEDER ADOLF ÉS TSA
 királyi szállítók
 selymekelme-gyárak szövetsége Zürich. 7374

Üdvös tanács.
 Köhögésnél, rekedtségnél, a torok és légzési szervek mű-
 ködési zavarnál **Egger biztos hatáson**
MELLPASTILLÁI
 veendők. (1 doboz 50 kr. és 1 frt. Próbadoz 25 kr.)
 A gyomor rendetlen működésénél radikális hatásának
 bizonyultak. 7420
Egger Szóda-Pasztillái.
 (1 doboz 30 kr.) Mindkét szer kapható minden gyógyszer-
 tartában. — Fő- és szétküldési raktár Magyarországon:
 „Nádor”-gyógyszertár Budapest, Váci-körút 17. sz.

Csecsemők mesterséges táplálása
 dr. Székely tanár legújabb szabad.
 tej-sterilizáló aparatusai
 Eredeti gyártmány ára 13 frt.
 Valamennyi ezek gyermekgyógyás-
 soknak és betegápolásra a leg-
 szolidább kivitelben és legolcsóbb
 árk mellett. 7474
KELETI J.-nél,
 BUDAPEST,
 IV. Koronaherzeg-utca 17.
 Kimerítő árjegyzékek ingyen.

CZERNY-féle
TANNINGENE
 a legjobb, kipróbáltan ártalmatlan
hajfestőszer
 haj- és szakál-, valamint szemöldökfestésre, melyek a
 leggyorsabb módon, már egyszeri használatnál
 is egész biztosan visszanyerik azon kifogástalan,
 fényes színe, barna vagy fekete természetes
 színt, a melyvel magasztalás előtt bírtak a mely
 sem szappannal való mosással, sem a gőzfürdőben
 meg nem fakul. **Ára 2 frt 50 kr.**
 Törvényesen védett, lelkismeretesen megvizsgált
 és valódi minőségben kapható
Anton J. Czerny ezégnél, Bécs,
 XVII. Carl Ludwigstrasse 6 (saját házában).
 Szétküldés postai utánvétellel. Prospektus ingyen
 és bérmentve. Raktár a nagyobb gyógyszerertárakban
 és illatszertárakban. 7416
 Vezérképviselet és magyarországi fióktár:
 Budapesten **TÖRÖK JOZSEF** gyógyszerertárban.

A női szépség
 emelésére, tökéletesítésére és fen-
 tartására legkiválóbb, teljesen ár-
 talmatlan, vegyíztiszta és zírmen-
 tes készítmény a 7502
Margit Crème.
 Rövid idő alatt szüntet szepőt,
 májfoltot, pattanást, bőrtakát (mit-
 esser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat
 és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is tőde bájos
 arczsínit kölcsönöz, ára 50 kr., nagy 1 forint.
Margit hölgypor 60 kr., 3 színben. **Margit szappan**
 35 kr. **Margit fogpép** (Zahnpaste) 50 kr.
Készítő FÖLDES gyógyszerertára,
 Aradon Deák Ferenc-utca 11. sz.
 Főraktár: **Török József** gyógyszerertára, Budapest
 Király-utca 12.

Festő társaság körkép palotájában
 Városliget 7368
Krisztus a keresztján
 és Jeruzsálem
 óriási körkép. Látható.
 reggel 9 órától este 4 óráig.
 Az esti órákban villanyvilágításnál.
 Belépő díj 50 kr.
 Gyermekjegy 30 krajczár.

8. SZÁM. 1898. BUDAPEST, FEBRUÁR 20. 45. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** és 1 egész évre 12 frt
 POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt 1 félévre — 6 *
 Csupán a **VASÁRNAPI UJSÁG** { egész évre 8 frt
 félévre — 4 *
 Csupán a **POLITIKAI UJDONSÁGOK** { egész évre 5
 félévre — 2.50
 Kalkulált előfizetéshez a postalg
 meghatározott vitéldij is csatolandó.

BARABÁS MIKLÓS.
 1810—1898.

MAGYARORSZÁG első föllendülésének szép
 korszakából maradt ránk az agg festő,
 ki a jelen február 12-ikén hunyta le
 szemeit. Tanúja volt a fejlődés, a forrongás és
 alkotás nagy idejének, s maga is részes a nagy
 munkások és vezérlő szellemek közt, kik meg-
 értették az időt s termővé tették azt hazájokra
 nézve.
Barabás Miklós nagy alkotásokat nem ha-
 gyott maga után, de hagyta egy serény és szor-
 galmas foglalatosságban eltöltött hosszú élet
 füzetelemelő emléket, melyben a kitartás
 bátorsága az úttörő elszántságával párosult.
 Mert tisztelet mindenha a talentumnak, mely
 kora mostoha körülményeitől meg nem riad s
 kecsgető remények nélkül indul a cél felé, mely
 sovárgó lelke előtt lebeg, de a melyhez járt utak
 még nem vezetnek. A mikor az egyszerű, sze-
 gény székely fiú elhatározta, hogy festő lesz,
 még a megélhetést sem biztosította ez a pálya a
 magyar embernek. Magyar festészet nem is volt
 akkor. Az ecsettel néhány arcképező foglalko-
 zott, azok is idegenek, kik mesterségszerűn dol-
 goztak, művészi becsvágy nélkül. Művészi sike-
 rekről, diadalokról a Barabás fiú olvashatott,
 de ily sikereket remélnie merő fantázia volt.
 Ő azonban nem csüggedett; becsületesen meg-
 birkózott a visszariasztó nehézségekkel; a ma-
 gyar festészet úttörőjévé lett, soká egyedül való
 művész, a ki aztán megérte a hazai képzőmű-
 vészetek föllendülését; támadni látott maga
 körül művészi nemzedékeket, a melyek előtt las-
 sanként tisztelt Nesztorrá lett.

Barabásnak nem annyira pályája fényes, mint
 inkább hosszú élete kedves, eltelve a nagy meg-
 elégedéssel, melyet csalódások alig zavarnak,
 melyen jótékonyan közeledik az ideál, le is száll
 hozzá, s önértetében nyugodtan tudja, hogy ő
 szintén hivatottja volt. Az agg úttörő művészt
 nagy művészi gárda környezte már, s tanúja
 volt a művészetek számos diadalának. Az ő ko-
 szorúja mindig frissen maradt, s érdemeinek
 tisztelői közt magánál nagyobbakkal találko-
 zhatott.
 Többször irtunk már Barabás életéről, hisz
 élete sok alkalmat adott rá. Ünnepeletésnek
 sem egyszer volt hőse. Szeretettel kereste föl a
 füzetelet 1877 végén, mikor működésének fél-
 százados örömmünepét ülték pályatársai; és is-

mét a szeretet ünnepe 1887 február havában,
 mikor akadémiai tagságának felszabadat töltötte
 be. Most koporsójára tesszük le a koszorút a jó
 öreg képirónak, kitől, alig van magyar ház, mely
 legalább egy-egy képet ne őrizne, leginkább
 arcképeket, sok évtized nevezetes embereinek
 képmásait.
Barabás Miklós 1810 február 22-ikén szüle-
 tett a székely földön Márkusfalván, a hol atyja
 szegény székely nemes volt. Már hat éves korá-
 ban Nagy-Enyedre került a kollégiumba, s ott
 kezdett rajzolgatni képeskönyveiből. Egy 16
 éves korában készített quodlibetje mutatja, hogy
 tanítói a képek, metszetek voltak. Azokról gya-
 korolta magát, tussal másolván le egyes arcké-
 peket, költők műveinek czimképeit, illusztrá-
 czióit. Képtárakat, kiválóbb festményeket nem

volt alkalma látni sem. Tizenhárom éves korá-
 ban atya nélkül maradt, s ekkor már rajzolás-
 sal is kellett segítenie magán. Névnapi köszön-
 tők rajzolása, kifestése, arcképek szerény kis
 kerestet nyitottak a szegény fiúnak, kiben nagy
 elhatározottság és takarékoság volt, s egész
 életében meg is őrizte e tulajdonságait. 1828-ban
 kevés ideig Kolozsvárt tanult tovább rajzolni
 egy olasz rajzmestertől, s annyira vitte, hogy
 mikor összegyűjtött kis pénzével 19 éves korá-
 ban Bécsbe ment a festészeti akadémiaira, kétel-
 kedtek, hogy bemutatott rajzait csakugyan ő ké-
 szítette-e és felügyelet alatt kellett megrajzol-
 nia a főlvetelre szolgáló próbarajzot. De Bécsben
 nem sokáig maradhott szegénység miatt.
 Visszatért Erdélybe Kolozsvárra, majd Szebenbe
 ment s arcképeket készíttetett. 1831-ben egy

BARABÁS MIKLÓS FIATALKORI ARCKÉPE. — Saját rajza 1833-ból.

A női szépség
 fenntartására és emelésére a legkiválóbb szer:
CORNÉLIA-ARCZKENŐCS
 (törvény által védve), 7573
 mely az arcznak tőde, meglepően tiszta fiatalos szint kölcsönöz, a
 mit semmi más szerrel elérni nem lehet, kiftűző szer:
 májfoltok, szepők, pattanások, pórsenések (Mitesser), túlvörös
 arcz és a bőr minden tisztáltsága ellen, a sárga vagy barna
 arczbőröt vakító fehérré teszi.
 Egy kis tégely ára: 1 korona. — Egy nagy tégely ára: 2 korona.
 Ezen közkedvelt szer kapható:
LESZKOVÁZ MILETA
 „KORONA” czimű gyógyszerertárában
 Ó-Verbászon (Bácska).
 Pósti megrendeléseknél finom ponderek, szappa-
 nok és illatszerek hozzáfacsomagolásra ajánlatnak.
 Vizonteladók kerestetnek.

AKI praktikus, az
Vesz
 gyapjús-zöveket öltönyök,
 fölötök, egyenruhák és ruha-
 tartások, melyek tartósak és
 színtartók. A legkiválóbb meny-
 nyelget is szállít, magánosok-
 nak is nagyban áronak.
SCHWARZ MOR
 csász. és kir. szab.
 finom szöveket és gyapju
 árak gyári raktára
 Zwittan Merveország
 Ujdonságok; kam-
 cheviot- és loden-zöveket,
 tavaszi és nyári-uröltönyök-
 nek, valamint egyenruha-zö-
 vetek olcsóbból a legfino-
 mabb minőségig.
 Szétküldés utánvétel
 mellett. Meg nem felelő árak
 visszavételnek. Minták melyek-
 ből nem rendelnek, visszaköl-
 tendők. 7577

1898
**Vetés ideje: Augusztus és szeptem-
 ber.**
 Ültetés távolság: 15—20 cm.
 Talaj minőségére a trágyázott.
Mauthner-féle magvak.
 Auszaatzeit: August und Sep-
 tember.
 Pflanzweite: 15—20 Cm.
 Bodenbeschaffenheit: Gut gedüngt.

A Mauthner-féle
 hírneves
konyhakerti- és
virágmagvak
 zárt és hatóságilag védett csomagokban a törvé-
 nyesen bejegyzett
medve-védjeggyel
 valamennyi nagyobb vidéki
fűszer- és vaskereskedésekben
 kaphatók.
 A Budapesti Andrásy-út 23 ik szám alatt létező
MAUTNER ODON cégnek csakis olyan csomagok-
 nál vállal teljes jótállást egészen friss és valódi mag-
 vakért, a mely csomagok ragasztva, a medve ábrával
 és a MAUTNER névvel vannak jelölve, úgy a mint a
 rajz itt mutatja. 7559